

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Філологічний факультет

Кафедра прикладної лінгвістики

«Допущений до захисту»

Завідувач кафедри прикладної
лінгвістики

 Ніна ФІЛІПОВА
«25» червня 2025 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
на тему: Розробка електронного посібника з теорії та практики перекладу
«Порівняння машинного і синхронного перекладу
в політичному дискурсі»

Виконав: студент групи 4721
Бушель Станіслав Ігорович
Галузі знань 03 Гуманітарні науки
Спеціальності 035 Філологія за
спеціалізацією 035.10 Прикладна
лінгвістика
Керівник роботи: ст. викл. Мочалова
Наталія Степанівна

Миколаїв – 2025 р.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Кафедра прикладної лінгвістики

Спеціальність 035 Філологія за спеціалізацією 035.10 «Прикладна лінгвістика»

Галузі знань 03 Гуманітарні науки

Освітня програма ПРИКЛАДНА ЛІНГВІСТИКА

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

 Олена ГОГОРЕНКО
(підпис)

«18» червня 2025 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Студенту Бушелю Станіславу Ігоровичу

1. Тема роботи: Розробка електронного посібника з теорії та практики перекладу «Порівняння машинного і синхронного перекладу в політичному дискурсі»

Керівник роботи старший викладач Мочалова Н. С.

Тема затверджена наказом ректора № 242-УЧ від «28» лютого 2025 р.

2. Термін подання роботи: «12» червня 2025 року.

3. Вихідні дані по роботі: Випускова бакалаврська кваліфікаційна робота на тему: Розробка електронного посібника з теорії та практики перекладу «Порівняння машинного і синхронного перекладу в політичному дискурсі» / Бушель С. І., наук.керів.: Н. С. Мочалова/ НУК. – Миколаїв.

4. Перелік питань, що підлягають розробці (найменування розділів)

- Теоретичні основи перекладу в політичному дискурсі;
- Лінгвістичний аналіз перекладу політичних текстів;
- Реалізація програмного продукту для аналізу перекладів у

політичному дискурсі

5. Перелік презентаційних матеріалів: презентаційний файл з результатами дипломної роботи (16 слайдів); програмний продукт для порівняльного аналізу синхронного і машинного перекладу політичного дискурсу «Порівняння машинного і синхронного перекладу в політичному дискурсі»

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Ст. викл. Мочалова Н.С	10.09.2024	15.01.2025
2	Ст. викл. Мочалова Н.С	23.01.2025	01.04.2025

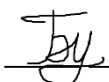
7. Дата видачі завдання 10.09.2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів роботи	Терміни виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вибір і теми випускної кваліфікаційної роботи, укладання бібліографії за обраною темою; опрацювання наукової і навчальної літератури за обраною темою	До 12.10.2024	Виконано
2.	Укладання плану-проспекту роботи.	До 07.10.2024	Виконано
3.	Збирання, аналіз, систематизація фактичного матеріалу до досліджуваної теми	До 31.10.2024	Виконано
4.	Написання тексту «Вступу»	До 10.11.2024	Виконано
5.	Написання тексту 1 розділу	До 17.11.2024	Виконано
6.	Написання тексту 2 розділу	До 20.01.2025	Виконано
7.	Написання тексту 3 розділу і загальних «Висновків»	До 05.04.2025	Виконано
8.	Подання чернетки повного тексту роботи керівникові. Доопрацювання тексту роботи згідно з зауваженнями керівника	До 23.04.2025	Виконано
9.	Попередній захист випускної кваліфікаційної роботи	31.05.2025	Виконано
10.	Доопрацювання повного тексту, подання оформленої за чинними вимогами випускної кваліфікаційної роботи на кафедру прикладної лінгвістики	07.06.2025	Виконано

11.	Отримання відгуку керівника	12.06.2025	Виконано
12.	Отримання рецензії	12.06.2025	Виконано
13.	Подання повного пакету документів, що супроводжують дипломну роботу	17.06.2025	Виконано
14.	Отримання допуску випускної кваліфікаційної роботи до захисту	20.06.2025	Виконано

Студент

 Бушель Станіслав

Керівник роботи

 Мочалова Наталія

Бушель Станіслав Ігорович

**Розробка електронного посібника з теорії та практики перекладу
«Порівняння машинного і синхронного перекладу
в політичному дискурсі»**

Анотація. У дипломній роботі досліджено особливості політичного дискурсу як об'єкта перекладу, зокрема порівняно синхронний та машинний переклад політичних текстів. Робота містить аналіз лексико-стилістичних труднощів передачі політичної інформації, з урахуванням культурних, риторичних та мовних чинників. Встановлено переваги та недоліки синхронного і машинного перекладу, виявлено типові помилки автоматичних систем при роботі з політичним дискурсом. У межах дослідження розроблено прикладний програмний продукт, що дозволяє здійснювати порівняльний аналіз точності та адекватності перекладу політичних текстів, а також протестовано функціонал голосового введення. Практична цінність роботи полягає у можливості застосування програми для навчання перекладачів, а також для теоретичного й практичного аналізу політичного дискурсу.

Ключові слова: Політичний дискурс, синхронний переклад, машинний переклад, адекватність перекладу, лексико-стилістичні особливості, голосове введення, програмний продукт, аналіз перекладу, міжкультурна комунікація.

Stanislav Bushel

**Developing an electronic manual on theory and practice of translation
«Comparing machine and synchronic translation in political discourse»**

Abstract. This thesis explores the peculiarities of political discourse as an object of translation, with a particular focus on the comparison between simultaneous and machine translation of political texts. The study analyses lexical

and stylistic challenges in translating political content, considering cultural, rhetorical, and linguistic factors. The advantages and disadvantages of both simultaneous and machine translation are identified, with typical errors of automatic translation systems in political discourse revealed. As part of the research, an applied software product was developed, allowing for comparative analysis of translation accuracy and adequacy of political texts, as well as testing the voice input functionality. The practical significance of the work lies in the possibility of applying the software for translator training and for theoretical and practical analysis of political discourse.

Key words: *Political discourse, simultaneous translation, machine translation, translation adequacy, lexical and stylistic features, voice input, software product, translation analysis, intercultural communication.*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПЕРЕКЛАДУ В ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ	13
1.1 Політичний дискурс як об'єкт перекладу: структура, функції та специфіка.....	13
1.2 Лексичні та стилістичні особливості перекладу політичного дискурсу	20
1.3 Особливості синхронного та машинного перекладу в політичному контексті	31
1.4. Фактор еквівалентності та адекватності в політичному переклад.....	38
РОЗДІЛ 2. ЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПЕРЕКЛАДУ ПОЛІТИЧНИХ ТЕКСТІВ	45
2.1. Порівняння точності та змістової адекватності синхронного і машинного перекладу промов політичних лідерів	45
2.3 Загальне порівняння машинного та синхронного перекладу	62
РОЗДІЛ 3. РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ ДЛЯ АНАЛІЗУ ПЕРЕКЛАДІВ У ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ	67
3.1 Загальна характеристика розробленого програмного продукту.....	67
3.2. Повний та деталізований аналіз програмного коду.....	71
ВИСНОВКИ	74
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	76
ДОДАТОК	84

ВСТУП

Переклад політичного дискурсу має важливе значення для міжкультурної комунікації, адже він є одним із ключових елементів міжнародних відносин, дипломатичних переговорів та медійних інтерпретацій політичних подій. Сучасні виклики в галузі перекладознавства вимагають порівняння різних підходів до перекладу політичних текстів, зокрема синхронного та машинного перекладу, для виявлення їх переваг і обмежень у відтворенні точності та змістової адекватності.

Теорія політичного дискурсу є важливим напрямом лінгвістичних досліджень, зокрема в контексті перекладу політичних текстів. Основи цієї теорії були закладені в середині XX століття представниками кембриджської та оксфордської філософських шкіл, які акцентували увагу на лінгвістичному контексті та особливостях політичної комунікації. Серед основоположних дослідників у цій галузі варто відзначити Т. А. ван Дейка, Р. Барта, М. Фуко, а також українських науковців, таких як О. Баранов, Л. Балущка, О. Висоцька, О. Болкарьова, В. Кириченко, І. Рудик, К. Серажим, Я. Федорів продовжують розвивати підходи до аналізу політичного дискурсу, що є надзвичайно важливим для перекладознавства, зокрема в межах дослідження політичних текстів і їх перекладу.

У контексті нашої роботи, яка порівнює синхронний та машинний переклад політичного дискурсу, особливо актуальним є вивчення систем машинного перекладу, що розглядаються як частина штучного інтелекту. Серед науковців, які займаються цією темою, можна відзначити В. П. Бурдаєва, Г. А. Гайну, В. Г. Долю, О. В. Зубова, а також дослідників, які зосереджені на оцінці якості машинного перекладу, таких як А. В. Бірюков, Ю. Н. Марчук, О. С. Кулагіна, А. Л. Міщенко та П. В. Хроменко. Їхні роботи

є основою для розвитку нових методів аналізу, тестування та вдосконалення систем автоматизованого перекладу, що має важливе значення для точності та ефективності перекладу політичних текстів.

Також важливою складовою є дослідження синхронного перекладу, що займається аналізом стратегій, прийомів та технік перекладу в реальному часі. Для нашого дослідження особливу цінність мають праці таких вчених, як І. Алексєєва, В. Виноградова, В. Ілюхіна, В. Комісарова, Л. Нелюбіна, Я. Рецькера, В. Сдобнікова та А. Швейцера. Їхній аналіз синхронного перекладу є важливим для порівняння точності та адекватності передавання змісту в політичному контексті за допомогою різних методів

Актуальність теми зумовлена стрімким розвитком технологій машинного перекладу, який активно використовується в політичній комунікації, та необхідністю забезпечення якісного синхронного перекладу в реальному часі. Незважаючи на широке застосування сучасних перекладацьких програм, виникають проблеми з передачею політичної лексики, стилістичних особливостей та культурних конотацій, що може суттєво впливати на сприйняття політичних текстів аудиторією. Синхронний переклад залишається важливим інструментом під час міжнародних конференцій та самітів, але також має свої виклики, пов'язані з професійною підготовкою перекладачів та складністю адекватної передачі політичних значень в умовах обмеженого часу.

Мета дослідження полягає в розробці програмного інструменту з теорії та практики перекладу.

Завдання дослідження включають:

1. Дослідити структуру, функції та специфіку політичного дискурсу як об'єкта перекладу.
2. Виявити лексичні та стилістичні особливості перекладу політичного дискурсу.

3. Визначити ключові відмінності між синхронним і машинним перекладом у сфері політичного дискурсу.
4. Оцінити значення еквівалентності та адекватності для забезпечення точності політичного перекладу.
5. Проаналізувати ступінь точності й адекватності передавання змісту в синхронному та машинному перекладі політичних промов.
6. Виявити специфіку лексико–стилістичного оформлення перекладів промов трьох політичних лідерів.
7. Зробити узагальнене порівняння ефективності машинного й синхронного перекладу в політичному дискурсі.
8. Описати призначення, функції та логіку роботи створеного програмного інструменту.
9. Проаналізувати структуру програмного коду з поясненням реалізації основних функцій.

Об'єкт дослідження – політичний дискурс як об'єкт перекладу.

Предмет дослідження – особливості машинного та синхронного перекладу в політичному контексті.

Джерельна база дослідження охоплює праці з перекладознавства, загального і прикладного мовознавства, політичної комунікації, а також сучасні дослідження у сфері машинного перекладу. **Фактичний матеріал** становлять автентичні транскрипти промов політичних лідерів, зокрема Джо Байдена, Дональда Трампа та Бориса Джонсона, а також офіційні заяви міжнародних інституцій (ООН, НАТО, ЄС). Для аналізу перекладацьких стратегій було використано як варіанти синхронного перекладу (виконані перекладачами телеканалу 5 канал, Голос Америки Українською та Телеканалу Рада), так і машинні переклади, згенеровані за допомогою онлайн–сервісу DeepL

У роботі застосовано різноманітні **методи** для досягнення комплексного аналізу синхронного та машинного перекладу політичного

дискурсу. Серед загальнонаукових методів використано спостереження, порівняння та узагальнення для дослідження теоретичних аспектів, аналізу наявних підходів до перекладу політичних текстів та формулювання висновків. Спеціальні лінгвістичні методи, зокрема описовий метод, дозволили детально охарактеризувати особливості та стратегії синхронного й машинного перекладу, а також їх вплив на точність та адекватність передавання змісту політичних повідомлень. Використання методів контекстного та компонентного аналізу сприяло виявленню специфічних лексичних та стилістичних особливостей політичного дискурсу, що особливо важливо для порівняння різних видів перекладу. Крім того, у дослідженні застосовано методи оцінювання якості машинного перекладу, що дозволяє врахувати ефективність систем автоматизованого перекладу в контексті політичного дискурсу

Теоретична значущість роботи полягає в розширенні знань про специфіку перекладу політичних текстів, а також у внесенні вкладу у розвиток теорії перекладу та лінгвістики. Результати дослідження можуть бути використані для подальших наукових досліджень та розробки навчальних програм

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає в їх можливості бути застосованими в різних сферах, що стосуються як теоретичного, так і практичного використання знань у галузі перекладу політичного дискурсу. Рекомендації та висновки роботи можуть бути корисними під час викладання таких дисциплін, як «Теорія перекладу», «Лінгвістика тексту», «Міжкультурна комунікація», «Політичний дискурс» у рамках філологічних та перекладацьких спеціальностей. Окрім того, результати дослідження можуть бути використані при підготовці студентів до написання курсових робіт, рефератів та наукових статей, пов'язаних із перекладом політичних текстів.

Апробація роботи: Бушель С. Особливості синхронного та машинного перекладу в політичному контексті // Прикладна лінгвістика – 2025: проблеми та рішення: матеріали XXI Всеукраїнської науково-методичної конференції студентів та молодих науковців, м. Миколаїв, 2025 / Міністерство освіти і науки України, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова. — Миколаїв, 2025.

Структура та обсяг роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, поділених на підрозділи, висновків, списку використаних джерел (66 позиції). Повний обсяг роботи – 75 сторінок, із них основного тексту – 59 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПЕРЕКЛАДУ В ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

1.1 Політичний дискурс як об'єкт перекладу: структура, функції та специфіка

Дослідження політичної мови, її сутності, впливу на суспільство та зв'язку з владою вже багато років залишається важливим завданням для перекладознавства і лінгвістики. Науковці, зокрема В. Вовк, С. Денисюк, Т. Зубро, М. Стаббс, П.Серіо, Д. Шифрін, І. Шевченко, В. Чернявська, О. Морозова, Ю. Хабермас та Е. Бенвеніст, намагаються глибше розкрити багатогранність політичної мови, зрозуміти її вплив на культуру та створити зрозумілі концепції для ключових понять у цій галузі.

Незважаючи на велику увагу, єдиного визначення поняття «політичний дискурс» немає, адже кожна наука підходить до цього питання з власного ракурсу. Політика як феномен знаходиться на перетині політології, соціології, психолінгвістики, перекладознавства та інших дисциплін. Відповідно, різні дослідники мають своє бачення, як слід визначати політичний дискурс, що є основою політичної мови.

Для кращого розуміння «політичного дискурсу» необхідно розглянути значення термінів «дискурс» і «політичний дискурс». У лінгвістиці дискурс вважається мовною одиницею, що складається з кількох речень і аналізується в соціальному контексті [5, с. 47].

У дослідженні дискурсу звертають увагу на значення мови, що проявляється в ширших структурах, таких як лексика, синтаксис і контекст. Це дозволяє зрозуміти, як мовні одиниці об'єднуються, формуючи смислове навантаження та комунікацію.

Дискурс – це спосіб, за допомогою якого мова використовується в суспільстві для передачі широких історичних значень. Він визначається соціальними умовами свого використання, тими, хто його використовує, і контекстом, в якому це відбувається. Мова ніколи не може бути «нейтральною», оскільки вона поєднує наш особистий і соціальний світи [16, с. 134].

Словник української мови подає декілька тлумачень дискурсу:

- спосіб мовлення, що поєднується зі змістом висловленого;
- акт мовлення або текст у конкретному контексті ситуації;
- сукупність усних чи письмових обговорень певної теми [14, с.82].

У своїх працях Д. Шефрін розглядає поняття дискурсу через три основні підходи. Перший підхід, пов'язаний з формально–структурною лінгвістикою, визначає дискурс як мову вище рівня речення або словосполучення, тобто як ряд речень, пов'язаних за змістом. Другий підхід, спрямований на функціональність, розглядає дискурс як будь–яке використання мови, де аналіз функцій відбувається в соціокультурному контексті. Третій підхід підкреслює взаємодію форми та функції, розглядаючи дискурс як цілісну структуру організованих мовних одиниць, які взаємодіють у контексті. Цей підхід відрізняється від простого набору ізольованих мовних одиниць, підкреслюючи взаємодію між різними елементами дискурсу. [64, с. 79].

Деякі дослідники, такі як Е. Безпала, трактують дискурс як мовлення в контексті мисленнєвих процесів, вважаючи його інтеграційним феноменом [14, с. 209].

У книзі «Основи комунікативної лінгвістики» Ф. Бацевич вказує на розмитість терміна «дискурс», зазначаючи, що його вживають у різних значеннях, і тому поняття не має чітких меж. Дослідник стверджує, що дискурс охоплює всі види комунікації, враховуючи специфіку каналів

спілкування, правила обміну думками та культурні особливості [5, с. 137–138].

Отже, дискурс є комунікативною дією, що відбувається між мовцем і слухачем (або спостерігачем) у певному часовому, просторовому та соціальному контексті. Ця дія може бути усною або письмовою і включати як вербальні, так і невербальні елементи.

Отже, дискурс розуміється як активний процес спілкування, що включає в себе різноманітні мовленнєво–мисленнєві дії, які пов'язані з осмисленням і пізнанням.

Політичний дискурс, у свою чергу, є важливою складовою нормального функціонування суспільства. Він відіграє вирішальну роль у трансформаціях держави, і з ускладненням комунікації між населенням і владою зростає увага до ключових аспектів політичної сфери в різних наукових дисциплінах.

З погляду прикладної політології, політичний дискурс розглядається як набір тем, що стають предметом обговорення, і передбачає аналіз конкретних політичних ситуацій як у динамічному, так і в статичному вимірах [47, с. 111]. А. Битко зазначає, що дискурс у соціологічному дослідженні є складним феноменом, який проходив через багато етапів вивчення: від розгляду його тільки як мовного рівня до включення оціночної інформації, особистісних характеристик учасників комунікації та соціокультурного контексту [7, с. 67].

Вона також підкреслює, що політичний дискурс відображає політико–ідеологічні переваги, участь різних груп населення в політиці та загальну політичну ситуацію. Згідно з А. Битко, основна мета аналізу дискурсу полягає у визначенні ключового контексту, в якому розгортаються дискурсивні події, а також описі відносин, що виникають у цьому контексті і поза ним [теж саме, с. 68]. Без врахування контексту продукт політичного дискурсу можна розглядати лише з лінгвістичної точки зору.

Психолінгвісти також підкреслюють багатогранність політичного дискурсу, елементи якого формують цілісний образ, який стає об'єктом

дослідження для вчених. Ю. Крилова–Грек визначає політичний дискурс як «сукупність мовленнєвих актів, способів їх подачі та манери поведінки, що формують імідж конкретного політика або політичної сили» [35, с. 23].

В свою чергу, А. Кривий описує політичний дискурс як «політичний текст або систему політичних текстів, об'єднаних спільною тематикою і відзначених виразними психологічними, соціологічними та лінгвокультурними характеристиками, які активізуються в процесі політичної комунікації» [34, с. 159]. Він також зазначає, що політичний дискурс можна розглядати як комплекс мовленнєвих структур у певному лінгвістичному контексті, що стосується політичної діяльності, поглядів і переконань, разом із їх негативними проявами.

На думку З. Лісіна, політичний дискурс може бути прирівняний до поняття політичного тексту, що є прийнятним, хоча це не забезпечує повноцінного аналізу всіх лінгвістичних і екстралінгвістичних елементів, а також не дозволяє всебічно дослідити політичний дискурс в контексті перекладознавства [38, с. 62].

Згідно з Великим тлумачним словником української мови, політичний дискурс охоплює будь-які мовленнєві утворення, суб'єкта, адресата або зміст, які пов'язані зі сферою політики [12].

Дослідниця С. Єрмоленко пропонує цікаве визначення політичного дискурсу, описуючи його як «сукупність дискурсивних практик, що ідентифікують учасників політичної комунікації або формують її конкретну тематику» [22, с. 104].

Учений В. Громовенко наводить два основні визначення політичного дискурсу:

- 1) це специфічний вид дискурсу, спрямований на здобуття і збереження політичної влади.
- 2) це багатоаспектне і багатопланове явище, яке складається з комплексу елементів, що утворюють єдине ціле [18, с. 112].

Варто зазначити, що Л. Нагорна характеризує політичний дискурс як «сукупність усіх мовних актів, що використовуються під час політичних дискусій, а також правил публічної політики, які укріплені традицією і перевірені практикою» [39, с. 44].

Політичний дискурс вирізняється специфічним словником, смисловими зв'язками між окремими політичними концептами, базовими абстракціями і метафорами, типовими контекстами слововживання та структурою суджень.

Вербальний політичний дискурс має свою особливість у вигляді термінологічної політичної лексики, а також специфічних граматичних структур і стилістичних прийомів. Невербальний політичний дискурс, натомість, визначається «ораторською експресивністю, маніпулятивною риторикою, а також просодичними, мімічними та жестовими елементами, які відображають стереотипи в емоційно–психологічній, гендерній та соціальній сферах» [52, с. 65].

Залежно від контексту ситуації, ці вербальні та невербальні знакові системи адаптують свої прагматичні значення й функції під впливом різних лінгвістичних і екстралінгвістичних чинників.

У політичній лінгвістиці можна виділити кілька жанрових варіацій політичного дискурсу:

- інституційний (включає політичні стенограми, документи, публічні виступи, інтерв'ю);
- мас–медійний (створюється журналістами та розповсюджується через ЗМІ);
- офіційно–діловий (для внутрішнього спілкування в апараті);
- дискурси, створені неполітиками;
- «політичні детективи»;
- наукові тексти, присвячені політиці [41, с. 62].

Таким чином, основні напрямки дискурсивних досліджень у політичній лінгвістиці та дискурсознавстві зосереджуються на аналізі особливостей

політичного мислення комунікантів через їхні мовні й невербальні дані в контексті політичного дискурсивного простору.

Політичний дискурс виконує кілька основних функцій:

1) Інформаційна функція: Здійснює передачу важливих політичних новин, подій та ідей. Наприклад, у виступах політиків часто містяться дані про законодавчі зміни або соціальні ініціативи.

2) Переконавальна функція: Націлена на формування або зміну поглядів аудиторії. Політики використовують різні риторичні прийоми для переконання своїх слухачів або читачів.

3) Впливова функція: Спонукає до дій, наприклад, голосування, підтримка певних ініціатив або кампаній. Вона має на меті активізувати політичну участь громадян.

4) Ідеологічна функція: Сприяє поширенню певних політичних ідеологій, цінностей та переконань, формуючи суспільну свідомість [теж саме, с. 64].

Слід підкреслити, що основною функцією політичного дискурсу є його роль як інструмента політичної влади, що включає боротьбу за владу, здобуття, збереження, здійснення, стабілізацію та перерозподіл влади. Однак, на думку В Якимчук, ця функція є такою ж масштабною у контексті мови, як комунікативна функція вважається універсальною для всіх мовних аспектів [54, с. 128]. У зв'язку з цим доцільно розглядати функції політичної мови як різні прояви її інструментальної функції, подібно до того, як всі основні функції мови досліджуються як аспекти комунікативної функції.

Специфіка політичного дискурсу визначається його функціональністю. Основні функції цього виду дискурсу включають:

– комунікативну функцію, яка спрямована на передачу політичної інформації, наприклад, про певні події в політичному житті суспільства. Політики зазвичай намагаються привернути увагу до інформації, яка

представляє їх у вигідному світлі, і відволікти суспільну увагу від інформації, яка може завдати шкоди їх інтересам;

- стимулюючу функцію, або функцію впливу на адресата, яка емоційно впливає на громадян і формує в їхній свідомості певну політичну картину світу;

- емотивну функцію, спрямовану на вираз авторських емоцій і збудження емоцій адресата, що важливо для подальшого переконання адресата і спонукання його до необхідних дій;

- метамовну функцію, яка забезпечує розуміння адресатом дискурсу, оскільки сучасна політична мова, насичена спеціальними термінами і поняттями, не завжди в повній мірі може бути зрозуміла, наприклад, виборцям;

- фатичну функцію, яка служить для встановлення і підтримки контакту між комунікантами, налаштування співрозмовника на сприйняття інформації. Часто сам факт міжособистісного спілкування, так звані «емоційні погладжування», можуть бути набагато важливішими, ніж зміст самої бесіди [20, с. 27].

Таким чином, політичний дискурс є складною мовленнєвою практикою, що використовується у сфері політики для комунікації між політиками, інституціями та громадськістю. Він має свою специфіку, що відрізняє його від інших типів дискурсу, і виступає потужним засобом впливу на суспільство.. Дослідження багатьох вчених, показують, що політичний дискурс є не лише способом передавання інформації, а й потужним інструментом маніпуляції та формування суспільних наративів.

1.2 Лексичні та стилістичні особливості перекладу політичного дискурсу

Переклад політичного дискурсу є складним і багатогранним процесом, який вимагає від перекладача не лише високої кваліфікації у сфері мови, а й

глибокого розуміння політичних і культурних контекстів. Політичний дискурс охоплює широкий спектр текстів: від офіційних документів і промов до статей і інтерв'ю, кожен з яких має свої особливості та виклики для перекладача.

Переклад політичних промов часто ставить перед перекладачем труднощі, зокрема під час роботи з реаліями, які не мають відповідників в іншій мові. Ці реалії, відомі як мовні лакуни, представляють собою поняття, які в одних мовах і культурах мають чітке позначення, а в інших – не мають закріпленого відображення. Лакуни, як зазначає І. Корунець, допомагають виявити як невідповідності, так і спільні риси в усному і письмовому досвіді різних лінгвокультурних спільнот [33, с. 99].

Політичні промови містять безліч лакун, які підкреслюють унікальні характеристики англійської мови, наприклад: Lord Mayor (лорд–мер), Superior court (вищий суд), Union Jack (державний прапор Великобританії).

Переклад такої лексики є складним завданням, оскільки передбачає не лише порівняння різних мовних систем, але й зіткнення культур. Тому перекладач, виходячи з власного досвіду та знань, має обрати найбільш відповідний варіант, який іноді може бути єдино можливим. З огляду на ці аспекти, Л. С. Бархударов виділяє кілька основних способів перекладу безеквівалентної лексики [4, с. 13–14]:

1. Транслітерація та транскрипція: ці методи корисні, коли важливо зберегти лексичну стислість і підкреслити специфіку назви або поняття, яке відсутнє у мові перекладу. Вони застосовуються для передачі іноземних власних назв, географічних назв, назв компаній, фірм, готелів, газет і журналів. Наприклад, «Our assessment of the situation in the former Yugoslavia could well change if and as the situation changes» (George H. W. Bush) перекладається як «Наша оцінка ситуації в колишній Югославії цілком може змінитися, якщо і яким чином зміниться сама ситуація» (Джордж Герберт Вокер Буш).

2. Калькування: цей спосіб передбачає перенесення лексики вихідної мови шляхом заміни частин відповідниками в мові перекладу, наприклад, county – графство; sheriff – шериф.

3. Описовий переклад: він полягає в поясненні або описі якісних характеристик певного слова через словосполучення або речення на мові перекладу, наприклад: House of Lords – верхня палата Парламенту Великої Британії.

4. Наближений переклад: суть цього методу в тому, що перекладач використовує реалію мови, яка має власну національну специфіку, але в той же час є схожою на реалію вихідної мови. Наприклад: Oval Office – президент США; The Crown – королева Великобританії.

Як зазначає А Буднік, переклад політичного дискурсу вимагає врахування багатьох лексичних аспектів, адже кожне слово в політичних текстах зазвичай має важливе значення і виконує не тільки інформаційну, але й емоційну чи ідеологічну функцію. Основна складність полягає у відтворенні цих функцій, зважаючи на різні культурні контексти, політичні системи і суспільні очікування [9, с. 40].

Політичний дискурс широко використовує термінологію, що пов'язана з політичними системами, ідеологіями та суспільними процесами. Наприклад, такі терміни, як «суверенітет», «глобалізація», «інститути демократії» є поширеними у політичних промовах і текстах. Проблема в тому, що не завжди існує чіткий відповідник у цільовій мові, тому перекладач має вибирати між адаптованими поняттями або пояснювальними перекладами. Складність підсилюється тим, що ці терміни можуть мати різні конотації у різних культурах [14, с.81]. Наприклад, поняття «демократія» або «лібералізм» у західному та східному світах можуть мати відмінні ідеологічні та емоційні відтінки.

Сучасний політичний дискурс постійно адаптується до нових реалій, що призводить до появи нових слів і запозичень, зокрема з англійської мови,

таких як інтеграція, модернізація, стратегія. Перекладачам доводиться вирішувати, чи залишати ці слова у вихідній формі, адаптувати їх або шукати відповідники у цільовій мові. Наприклад, термін «outsourcing» може залишитися в оригіналі, а може перекладатися як передача функцій на аутсорсинг, залежно від того, наскільки аудиторія обізнана із запозиченим словом.

У своїх роботах Т. Ковалевська зазначає, що у політичному дискурсі часто використовується багатозначні слова, зміст яких залежить від контексту. Наприклад, реформа може мати різні відтінки: в одному випадку вона може означати незначні зміни, а в іншому – масштабну перебудову системи. Перекладач повинен розуміти контекст, щоб точно передати смислові нюанси слова і уникнути двозначності, яка могла б ввести аудиторію в оману [30, с. 238].

Політичні тексти рясніють метафорами, які підсилюють їхній емоційний вплив на аудиторію. Наприклад, вирази «залізна завіса», «битва за демократію», «політична арена» додають драматичності й риторичної насиченості тексту. Перекладач має не тільки знайти точний відповідник, але й передати емоційний заряд, щоб зберегти оригінальну інтонацію та вплив. Деякі метафори є зрозумілими в одному культурному контексті, але можуть втрачати зміст в іншому, тому перекладачам важливо вибирати такі вирази, які будуть мати аналогічний вплив на цільову аудиторію.

Політична мова часто використовує сталі вирази, які стали загальноприйнятими кліше. Приміром, «підняти прапор свободи», «боротьба за справедливість», «відстоювання прав людини» – фрази, що стали типовими у політичному контексті. Вони надають мові виразності, але при цьому можуть бути неприродними у перекладі дослівно. Перекладач повинен підбирати еквіваленти, які звучатимуть природно у цільовій мові, зберігаючи водночас символічне значення та впізнаваність вислову

Евфемізми – це важливий аспект політичної лексики, що використовується для пом'якшення неприємних або контрверсійних понять [31]. Як-от, «перегрупування» може означати відступ, а «військова операція» – фактично війну. Такі слова створюють більш м'яке або нейтральне враження у політичному тексті, і перекладач має передавати ці значення з урахуванням тональності, щоб не порушити оригінальне сприйняття тексту.

Фразеолог англійської мови О. Кунін розробив кілька методів перекладу фразеологізмів, серед яких виділяють: повний еквівалент, частковий еквівалент, калькування та описовий переклад [36, с. 289].

Перший метод – повний еквівалент, при якому англійський фразеологізм повністю співпадає за змістом, лексичним складом і граматичною структурою з українським варіантом [36, с. 90]. Наприклад: «Our public services cut to the bone; our communities divided; our shared British values of decency, tolerance and generosity cast aside» (Nick Clegg) [48] – «Наші державні служби зведені нанівець; наші громади розділені; наші загальні британські цінності пристойності, толерантності та великодушності відкинуті» (Нік Клегг).

Другий метод – частковий еквівалент, коли переклад фразеологічної одиниці має таке ж значення, але відрізняється лексично або граматично [36, с. 90]. Наприклад: «...my hairs standing up on the back of my neck as a succession of democratically elected leaders, some of them just out of prison, walked onto that stage and praised Margaret Thatcher and our Party for the inspiration she gave on our long march to freedom» (David Cameron) [48] – «...в мене волосся на голові стало дибки, коли ряд лідерів, обраних демократичним шляхом, які нещодавно звільнилися з-під варти, вийшли на сцену та поклонялись Маргарет Тетчер та нашій Партії за натхнення, яке вона дала на довгому шляху до свободи» (Девід Камерон).

Третій метод – калькування, коли кожна частина іншомовного виразу перекладається дослівно, а потім об'єднується в цілісну конструкцію. При

такому підході можуть знадобитися пояснення реалій, відсутніх у мові перекладу, хоча образність фразеологізму зберігається [36, с. 90]. Наприклад: «This «on demand» or so-called «gig economy» is creating exciting opportunities and unleashing innovation...» (Hillary Clinton) [48] – «Ця «економіка на вимогу» або так звана «гігономія» створює захоплюючі можливості та розкриває інновації...» (Гіллари Клінтон).

Четвертий метод – описовий переклад, при якому передається зміст фразеологізму без збереження його образності. Хоча цей спосіб може бути не надто точним, оскільки не завжди передає повну стилістичну й образну глибину оригіналу і часом втрачає приховане значення [36, с. 91]. Наприклад: «We're going to start the engine rolling again because right now our country is dying at 1 percent GDP» (Donald Trump) [48] – «Ми збираємося знову докласти зусиль, бо прямо зараз наша країна помирає з 1 відсотком НВП» (Дональд Трамп).

Оскільки більшість англійських фразеологізмів не мають прямих відповідників в українській мові, їхній переклад часто становить труднощі для перекладача. Дослівне відтворення таких одиниць, як правило, не передає ні образності, ні смислового навантаження оригіналу, а іноді й зовсім спотворює значення. У зв'язку з цим переклад фразеологічних одиниць здійснюється рідко за допомогою прямої еквівалентності. Найбільш доцільним підходом у таких випадках є поєднання різних стратегій – зокрема калькування й описового перекладу. Калькування дозволяє частково зберегти структурну або образну побудову вислову, тоді як описовий переклад дає змогу передати смисл максимально точно в межах лексичних і граматичних норм цільової мови.

У процесі аналізу було виявлено, що найчастіше перекладачі вдаються до таких методів: заміна на український фразеологічний еквівалент, калькування з частковою адаптацією, описовий переклад, а також повна заміна на нефразеологічну конструкцію. Кожен із цих способів має свої

переваги та недоліки залежно від контексту, прагматичної мети оригінального вислову та очікувань цільової аудиторії.

Політичний дискурс, як стверджує В Кононенко, зазвичай містить слова, які пов'язані з культурними та національними реаліями. Наприклад, у певних країнах можуть бути усталені терміни, що мають специфічне значення і часто не мають точних відповідників в інших культурах. Це можуть бути назви політичних рухів, ідеологій або навіть відомі події. Перекладачеві потрібно вирішити, чи залишити оригінальні назви з додатковими поясненнями, чи адаптувати їх, зберігаючи зміст і культурне забарвлення [32, с. 145].

У деяких випадках політики використовують сленг або неформальні вислови для того, щоб залучити певну аудиторію або показати близькість до народу. Наприклад, вислови типу «розрулити проблему», «підтягнути економіку» створюють неформальне звучання і показують політика у більш людському світлі. Перекладач повинен вирішувати, чи зберігати таку форму для досягнення аналогічного ефекту на цільову аудиторію, але при цьому важливо уникати зайвої фамільярності, якщо вона буде недоречною для перекладу.

Отже, лексика політичного дискурсу багата на терміни, метафори, евфемізми, культурні реалії та фразеологізми, що виконують важливу риторичну і соціально значущу функцію. Переклад таких текстів вимагає не тільки мовної майстерності, але й глибокого розуміння політичного контексту та культурних особливостей. Важливо зберегти оригінальні інтонації, зміст і емоційний заряд, щоб політичний текст мав аналогічний вплив на цільову аудиторію та не втрачав своєї переконливості та виразності.

У своїх дослідженнях Я. Каламбет, розглядає стилістичні особливості перекладу текстів, і зазначає, що у політичному дискурсі варто враховувати як специфіку жанру, так і культурні та ідеологічні контексти. Перекладач

повинен зберегти ці особливості, адже від них залежить сприйняття та ефективність тексту у цільовій аудиторії [25, с. 568].

Першою особливістю є високий рівень формальності політичного дискурсу [теж саме]. Офіційні промови та заяви зазвичай використовують стандартні формулювання, які мають чіткі й усталені значення. Наприклад, фрази на кшталт «We call upon the international community» (Ми закликаємо міжнародну спільноту) або «We express our deep concern» (Ми висловлюємо глибоку стурбованість) є частиною дипломатичного етикету і повинні передаватися з максимальною точністю, зберігаючи офіційний характер і тон тексту. Використання надто розмовних або неформальних виразів може викликати негативні реакції та спотворити зміст висловлювання.

Риторичні прийоми, такі як метафори, алегорії, повтори та риторичні питання, є ключовими елементами політичного дискурсу, адже вони підсилюють аргументацію та створюють емоційний ефект [теж саме, с. 569]. Наприклад, використання метафори «the iron curtain has fallen» (залізна завіса впала) символізує завершення епохи Холодної війни. Якщо перекладач пропустить цю метафору або передасть її дослівно без пояснення, цільова аудиторія може не зрозуміти повного значення, яке стоїть за цим образом. Тому важливо зберегти образність і культурний підтекст таких фраз або знайти відповідний еквівалент у цільовій мові.

Емоційний заряд та ідеологічна насиченість тексту також мають велике значення в політичному дискурсі [теж саме, с. 570]. Політики використовують емоційно забарвлені терміни та фрази для посилення своїх аргументів і створення певного настрою серед аудиторії. Наприклад, слово «freedom» (свобода) часто вживається з позитивною конотацією, а «terrorism» (тероризм) – з негативною. Перекладач має враховувати ці конотації та відповідно підбирати еквіваленти у цільовій мові, адже невдалий вибір слова може змінити тон висловлювання або викликати суперечливі інтерпретації.

Окрему увагу слід приділити політкоректності та дипломатичності висловлювань [теж саме]. У політичних текстах часто використовуються формулювання, які мають на меті уникнути конфліктних ситуацій або образливих висловлювань. Наприклад, замість слова «refugees» (біженці) іноді використовують термін «displaced persons» (переміщені особи), щоб зменшити негативний контекст. Перекладач повинен бути обережним, щоб передати цю політкоректність і не порушити етичні норми, прийняті у цільовій культурі.

Ще однією важливою особливістю, як зазначає Я. Каламбет, є використання національних символів і культурних кодів, які глибоко вкорінені у свідомості аудиторії [теж саме]. Політики часто посиляються на відомі історичні події, культурні цінності або національні традиції, щоб посилити патріотичний настрій або підкреслити свою позицію. Наприклад, вислів «the land of the free» (країна свободи) відсилає до американського національного ідеалу свободи та незалежності. Якщо цей символічний зміст буде втрачено у перекладі, важлива частина політичного послання не дійде до аудиторії.

Точність і коректність перекладу спеціалізованої термінології також є критично важливими в політичному дискурсі [теж саме, с. 571]. Політичні тексти часто містять терміни, пов'язані з міжнародним правом, економікою, дипломатією. Наприклад, термін «sanctions» (санкції) у різних контекстах може означати як економічні обмеження, так і дипломатичні заходи. Перекладач має правильно розуміти контекст, щоб вибрати відповідний еквівалент і уникнути двозначності або неточності.

Окрім цього, О. Білоус зазначає, що політичні тексти часто будуються на чіткій логічній структурі з ясною аргументацією, що підкріплюється послідовними тезами та доказами. Збереження цієї структури є важливим для того, щоб переклад був зрозумілим і легким для сприйняття. Якщо порушити

логічну послідовність тексту, це може призвести до втрати аргументації та зміни сприйняття висловлювання [8, с. 126].

Отже, стилістичні особливості перекладу текстів у політичному дискурсі вимагають не лише знання мовних аспектів, але й глибокого розуміння контексту, політичної ситуації та культурних відмінностей. Успішний переклад політичного тексту передбачає збереження емоційної насиченості, риторичних прийомів та специфічних термінів, забезпечуючи при цьому відповідність стилю, інтонації та тональності оригіналу.

Стилістичні особливості політичного дискурсу розглядаються у рамках стилістики. Відповідно до Великого тлумачного словника сучасної англійської мови, стилістика – це галузь мовознавства, яка досліджує особливості стилів мовлення в межах функціонального використання мови, а також є сукупністю виразних мовних засобів [12].

Політичний дискурс часто використовує стилістичні засоби для підвищення переконливості та емоційної привабливості повідомлень. Одним з таких засобів є епітет – художнє означення, яке підкреслює характерну рису або визначальну якість явища [11, с. 85]. Наприклад, у виступах політиків часто можна зустріти такі епітети, як «незламний дух народу», що додає емоційності та підсилює патріотичні настрої.

При перекладі епітетів важливо враховувати додаткову інформацію, яку вони несуть, та не втратити їхню емоційність і значущість. Згідно з Ю. Кучерявою, перекладачі часто використовують різні трансформації, такі як конкретизація, генералізація та антонімічний переклад, для збереження змісту і форми тексту [37, с. 26]. Наприклад, «Our economy crippled by reckless borrowing; our children destined to pay for it for years to come; the future of our United Kingdom in the balance once again» (Nick Clegg) [41] – «Наша економіка скалічена нерозумними запозиченнями; нашим дітям судилося розплатитися за це в майбутньому; майбутнє нашої Великобританії знову у невизначеному стані» (Нік Клегг). Наступний стилістичний засіб, який є не

менш розповсюдженим, ніж епітет – метафора, художній засіб, що полягає в переносному вживанні слова або виразу на основі аналогії, схожості або порівняння [26, с. 163].

Ще одним поширеним стилістичним засобом у політичному дискурсі є метафора, яка передбачає переносне використання слова чи виразу на основі схожості або порівняння [теж саме, с. 164]. Метафори, що використовуються у промовах політиків, створюють яскраві образи, які підсилюють переконливість меседжу та надають висловлюванню емоційного забарвлення. Приміром, у виступі Дональда Трампа: «Poland is the geographic heart of Europe, but more importantly, in the Polish people, we see the soul of Europe» – «Польща – це географічне серце Європи, але найголовніше те, що у поляках ми бачимо душу Європи».

Також Ю Кучерява додає, що «...порівняння також часто використовуються в політичних промовах як засіб художньої образності...». Це стилістичний прийом, який зіставляє одне явище з іншим для кращого розуміння та розкриття суті [37, с. 16]. Хоча промови політиків здебільшого належать до офіційно-ділового стилю, порівняння роблять їх менш формальними і допомагають встановити контакт із аудиторією. Наприклад: «Many allies, including Minister von der Leyen of Germany, recognized 2014 as a watershed year that awakened allies to a new reality» (James Mattis) – «Багато союзників, серед яких і міністр Німеччини фон дер Ляєн, назвали 2014 рік переломним, що відкрив союзникам нову реальність» (Джеймс Меттіс).

Наступний поширений засіб – гіпербола, що полягає у свідомому перебільшенні з метою підсилення виразності [16, с. 165]. Переклад гіпербол зазвичай не викликає складнощів і здійснюється через прямий лексичний переклад. Однак іноді перекладач змушений використовувати додаткові прийоми, такі як уточнення, додавання або заміна лексичних одиниць [45, с. 182]. Наприклад: «But in the wake of the cold war, in a world where we are the only remaining superpower, it is the role of the United States to marshal its moral

and material resources to promote a democratic peace» (George H. W. Bush) – «Але після холодної війни, у світі, де ми залишилися єдиною супердержавою, місія США полягає у мобілізації моральних і матеріальних ресурсів задля підтримки демократичного миру» (Джордж Герберт Вокер Буш).

Отже, переклад політичного дискурсу є складною і багатогранною діяльністю, що вимагає від перекладача не лише мовних навичок, а й глибокого розуміння політичного контексту. Політичний дискурс охоплює різноманітні комунікаційні форми, такі як промови, заяви, дебати, статті та інші текстові жанри, що сприяють передачі політичних ідей та інформації.

Варто зазначити, що політичні промови часто містять стилістичні засоби, характерні для художнього стилю, що робить їх більш виразними та емоційними. Перед перекладачем стоїть важливе завдання – передати зміст промови максимально точно, уникаючи надмірної стилістичної насиченості, яка може змінити характер тексту.

1.3 Особливості синхронного та машинного перекладу в політичному контексті

Політичний контекст є одним з найскладніших для перекладу через специфічні вимоги до точності, стилістики та адекватної передачі змісту. Синхронний та машинний переклад мають свої особливості й виклики в роботі з політичними текстами, промовами та виступами. Незважаючи на те, що обидва підходи прагнуть забезпечити розуміння тексту іншою мовою, їхні методи та результати можуть істотно відрізнятися.

Вчена М. Смирнова подає таке тлумачення: «Синхронний переклад – це один із видів усного перекладу, ключова особливість якого полягає в одночасному мовленні оратора і перекладача. У наукових дослідженнях зазначається, що «головною рисою синхронного перекладу є одночасне сприйняття мовлення оратора і передача його змісту мовою перекладу» [47, с. 58].

У свою чергу Н. Валуєва стверджує, що синхронний переклад виконується паралельно з виступом, однак на практиці завжди існує невелика затримка. Зазвичай у професійного перекладача ця затримка триває від 2 до 10 секунд і залежить від тематики виступу, його складності, а також психологічного стану як оратора, так і перекладача [10, с. 36].

Варто зазначити, що сфера застосування синхронного перекладу охоплює великі міжнародні події, такі як конференції, саміти, зустрічі високого рівня та спортивні змагання. Цей вид перекладу зазвичай обирають для заходів з великою кількістю учасників, які говорять різними мовами. Через тривалість таких заходів використання послідовного перекладу виявляється неефективним.

Виконання синхронного перекладу потребує додаткових фінансових витрат, оскільки потребує використання спеціального обладнання. Зазвичай це кабіна з мікрофоном і навушниками для перекладача, а також навушники та система перемикавання каналів для слухачів [6, с. 58].

«Синхронний переклад у політичному контексті має свої унікальні особливості...» підмічає Н. Валуєва. І ці особливості вимагають від перекладача високої кваліфікації, швидкої реакції та глибокого розуміння як мови, так і контексту [10 с. 48].

При синхронному перекладі перекладачі озвучують слова, якими в даний момент говорить мова оригіналу, але вже мовою перекладу. Разом з цим, переклад зазвичай здійснюється з запізненням приблизно у 5–10 секунд. У японській мові ці показники зростають до 15–20 секунд, адже переклад зазвичай здійснюється з кінця речення. Перш за все, мета синхронного усного перекладу полягає не в перефразуванні, а в перетворенні та адаптуванні слів мовця у зрозумілу нам мову.

В своїх роботах А. Статівка видаляє наступні види синхронного перекладу:

1. «На слух» – у цьому випадку перекладач отримує живе мовлення оратора через навушники і здійснює переклад по мірі надходження інформації.

2. «З листа» – перекладач здійснює переклад вже підготовленого тексту після того, як оратор вимовляє його. Якщо оратор відхиляється від написаного тексту, переклад здійснюється «на слух». Це означає, що зазвичай перекладач має готовий текст для перекладу, що дозволяє ефективно адаптувати його під час виступу.

3. «Нашіптування» («шушутаж») – при цьому виді перекладу перекладач працює без навушників і мікрофона, сидячи поруч з особою, для якої потрібно здійснити переклад. Завдання перекладача – тихо передавати зміст виступу, «нашіптуючи» на вухо слухачу. Це часто використовується, коли потрібно перевести для однієї або двох осіб, і особливо ефективно в ситуаціях, коли кілька людей беруть участь у розмові [49, 115].

Синхронний переклад є одним із найскладніших видів перекладу, що вимагає високого рівня концентрації та миттєвого аналізу. Це особливо важливо у політичному контексті, де кожне слово може мати значний вплив на міжнародні відносини. Політичний дискурс має низку специфічних особливостей, які необхідно враховувати при перекладі, щоб зберегти не тільки зміст, а й контекст, риторику та пафос виступу.

С. Скрильник у своїх дослідженнях розмежовує основні аспекти синхронного перекладу в політичному контексті.

1. Швидка реакція та висока концентрація.

У синхронному перекладі перекладач повинен одночасно слухати промову і перекладати її на іншу мову, що потребує миттєвого реагування та надзвичайної концентрації. Це важливо в політичному контексті, адже кожен момент може бути критичним для дипломатичних відносин.

2. Збереження стилістики та інтонації.

Політичні промови часто мають особливу стилістику, що відображає рішучість, авторитет або емоційну напругу. Важливо не тільки передати зміст, але й зберегти інтонацію і риторичку оратора, адже це допомагає створити потрібний емоційний ефект. Наприклад у виступі про захист прав людини політик може сказати: «We must stand united for human rights!» (Ми повинні стояти єдиними за права людини!). Перекладач має зберегти пафос та емоційність цієї фрази, аби аудиторія відчула силу заклику.

3. Передача риторичних прийомів та метафор.

Зазвичай, політичні виступи містять риторичні прийоми, метафори та образи. Перекладач повинен адаптувати ці елементи так, щоб вони були зрозумілі цільовій аудиторії, зберігаючи оригінальний зміст. Приміром речення «We need to break down the walls between us» (Нам потрібно зламати стіни між нами) є метафорою, що символізує бар'єри між людьми чи країнами. Перекладач може вибрати аналогічну метафору в цільовій мові, щоб зберегти ефект: «We need to bridge the gaps between us» (Нам потрібно побудувати мости між нами).

4. Політкоректність та дипломатичність.

Політичний дискурс стосується чутливих соціальних, етнічних чи культурних тем. Перекладач має бути уважним до таких аспектів, адже неправильний вибір слова може призвести до неприємних наслідків. Під час міжнародної конференції може використовуватися термін «illegal immigrants» (нелегальні мігранти). Оскільки цей термін має негативні конотації в деяких культурах, перекладач може вибрати більш нейтральний варіант – «undocumented immigrants» (незареєстровані мігранти).

5. Адаптація до культурного контексту.

Як правило, політичні виступи містять культурні або історичні посилання, які можуть бути незрозумілими для іншомовної аудиторії. Перекладач повинен адаптувати ці посилання або пояснювати їх, щоб зберегти їхню сутність.

6. Робота з термінологією та специфічними поняттями.

Політичні тексти часто багаті термінами, пов'язані з правом, економікою, дипломатією чи безпекою. Важливо, щоб перекладач мав чітке розуміння цих термінів, оскільки їх точне використання може мати значення для міжнародних відносин.

7. Технічні виклики синхронного перекладу.

Під час великих міжнародних подій перекладач працює під великим тиском, з використанням технічного обладнання, наприклад, мікрофонів, навушників або спеціальних перекладацьких кабін. Технічні проблеми можуть впливати на якість перекладу, тому важливо, щоб перекладач був готовий до будь-яких складнощів [46, с. 168].

Таким чином, синхронний переклад у політичному контексті є надзвичайно складним процесом, що вимагає високої кваліфікації перекладача. Він повинен вміти швидко реагувати, зберігати стилістичні нюанси, передавати риторичні прийоми і бути уважним до культурних і соціальних особливостей. Тільки в такому випадку можна забезпечити точність перекладу і мінімізувати ризики непорозумінь у політичному діалозі.

Машинний переклад (МП) – це автоматизований процес перекладу з однієї мови на іншу за допомогою алгоритмів та ШІ [17]. Він передбачає використання методів для аналізу та обробки тексту або мовлення мовою оригіналу, а потім генерування еквіваленту мовою перекладу.

Вчений Г. Данилов зазначає, що машинний переклад є потужним інструментом, що широко використовується в сучасному глобалізованому світі, особливо в політичному контексті. Використання МП дозволяє швидко отримати орієнтовний переклад текстів, що можуть стосуватися міжнародних відносин, дипломатії, економіки та права. Однак, незважаючи на свою ефективність, машинний переклад має низку специфічних проблем та обмежень, коли йдеться про політичні тексти [19].

Важливо зазначити, що різні підходи до машинного перекладу можуть використовувати різні методи та моделі, але основний принцип залишається незмінним: використання обчислювальних методів для аналізу, представлення та створення перекладів між мовами. Мета полягає в наданні ефективних і точних перекладів, які долають мовні бар'єри і сприяють комунікації між різними мовними спільнотами [60, с. 207].

Варто зазначити, у своїх дослідженнях Г. Веселовська стверджує, що нейромережі та штучний інтелект значно вдосконалили можливості МП останніми роками, проте його використання в політичному контексті має свої особливості та обмеження:

1. Точність та семантична адекватність. Машинний переклад часто покладається на алгоритми та бази даних з лексикою та граматичними структурами, проте йому бракує контекстуального розуміння. Наприклад, якщо в тексті зустрічається фраза «*political pressure*» (політичний тиск), МП може неправильно інтерпретувати її як «*політичний прес*», не враховуючи метафоричний зміст.

2. Труднощі з передачею риторичних прийомів та метафор. Політичний дискурс часто використовує образну мову, яка важко піддається автоматичному перекладу. Машинний переклад може не впізнати риторичні фігури та перекласти їх буквально, що спотворює зміст. Наприклад, фразу «*This policy is a double-edged sword*» (Ця політика має двоякий ефект) МП може перекласти дослівно, що не передасть її метафоричного значення як потенційно ризикованого рішення.

3. Відсутність стилістичної відповідності. Машинний переклад часто не враховує стилістичні особливості політичних текстів, такі як офіційність або риторичність. Наприклад, дипломатичний документ може бути перекладений без відповідних формулювань і формальної стилістики, що призведе до втрати належного тону.

4. Адаптація до культурного контексту. МП не завжди здатен врахувати культурні особливості та контексти, які є ключовими у політичному дискурсі. Наприклад, фраза «*America first*» (Америка перш за все), яка використовується в політичній риторичі США, може мати різні конотації залежно від культурного контексту. Машинний переклад може не врахувати ці особливості й перекласти фразу буквально, що призведе до втрати політичного підтексту.

5. Проблеми з політкоректністю. Алгоритми машинного перекладу можуть використовувати бази даних, які не завжди оновлені з урахуванням новітніх етичних стандартів та політкоректних термінів. як «голова» або навіть «голова-чоловік», що не враховує гендерно-нейтральні варіанти перекладу [13].

Наразі, як зазначає Ю. Цверкун, найбільше використовують системи машинного перекладу такі як:

1) Система машинного перекладу SYSTRAN, вона має низку переваг для оцінювання точності перекладу як усного, так і письмового тексту. Механізми SYSTRAN використовують низку стратегій для адаптації до конкретної галузі, зокрема навчання абсолютно нових механізмів у цій галузі, використання пам'яті перекладу для автоматичного постредагування наявної моделі перекладу, а також вилучення та повторне використання термінології. Ці характеристики допомагають перекладеним текстам бути більш точними та гнучкими. SYSTRAN може підвищити точність і адекватність перекладів у спеціалізованих галузях завдяки використанню пам'яті перекладів і навчанню нових механізмів у цій галузі [53].

2) Apertium – це безкоштовна платформа машинного перекладу на основі правил (RBMT) з відкритим вихідним кодом, призначена для різних мовних пар. Вона демонструє високий потенціал для точного перекладу, зокрема для більш віддалених мовних пар, де для досягнення точності достатньо поверхневого перенесення. Основною методологією Apertium є

використання словників та лінгвістичних правил для створення точних перекладів, що дозволяє обробляти складні мовні структури.

3) Google Translate є однією з найпопулярніших систем машинного перекладу, що пропонує низку переваг для оцінки точності перекладу як усних, так і письмових матеріалів. Однією з ключових переваг системи є її доступність – Google Translate є безкоштовним інтернет-сервісом, що дає змогу використовувати та оцінювати якість перекладу в різних умовах і мовних парах по всьому світу. Google Translate також використовує методи для роботи з рідкісними словами, розбиваючи їх на менші частини або словосполучення, що дозволяє системі точно обробляти складні або маловідомі терміни. Крім того, система застосовує низькоточну арифметику для пришвидшення перекладу.

4) DeepL Translator є ще одним популярним інструментом машинного перекладу, відомим своєю високою точністю та ефективністю, особливо при перекладі письмових і усних текстів. Система використовує технологію нейронного машинного перекладу (NMT), що дозволяє досягти вражаючих результатів у порівнянні з іншими системами [53].

Особливо варто відзначити, що DeepL виявився більш точним при перекладі складних мовних явищ, таких як французькі зміщені сегменти. Це свідчить про здатність системи ефективно працювати з складними мовними структурами, зберігаючи при цьому точність і зміст оригіналу.

Вищезгадані системи машинного перекладу, такі як SYSTRAN, Apertium, Google Translate та DeepL, були ретельно протестовані в різних умовах і внесли вагомий внесок у розвиток технологій машинного перекладу. Кожна з цих платформ має свої переваги, серед яких підвищена точність перекладу, підтримка широкого спектру мов, зручні інтерфейси та масштабованість [теж саме].

Підбиваючи підсумки слід зазначити, що синхронний переклад забезпечує гнучкість, контекстуальне розуміння та збереження емоційного

забарвлення, що є критично важливим під час політичних виступів. Перекладач може миттєво адаптуватися до змін у темі, враховувати культурні особливості та політичний контекст, тоді як машинний переклад зазвичай базується на попередньо заданих алгоритмах і може не врахувати ці нюанси. Машинний переклад, своєю чергою, є більш доступним і швидким, але його результати часто потребують додаткового редагування через помилки в передачі змісту, метафор або термінології. Він може бути корисним для перекладу текстів менш емоційно насичених та менш риторичних, але менш надійним для політичних виступів, де точність і контекст мають першочергове значення.

Таким чином, вибір між синхронним та машинним перекладом залежить від специфіки тексту та завдань. Синхронний переклад підходить для важливих політичних подій, де потрібна максимальна точність і культурна відповідність, а машинний переклад може бути корисним для попереднього ознайомлення з текстами або перекладу менш складних документів.

1.4. Фактор еквівалентності та адекватності в політичному перекладі

Переклад політичного дискурсу є складним і багатогранним процесом, який вимагає від перекладача не лише високої кваліфікації у сфері мови, а й глибокого розуміння політичних і культурних контекстів. У сучасному світі, де політика відіграє ключову роль у формуванні громадської думки та прийнятті рішень, точність і адекватність перекладу політичних текстів набуває особливого значення. У цьому контексті фактори еквівалентності та адекватності є ключовими аспектами, які визначають, наскільки точно і відповідно до оригіналу передано зміст і стиль тексту.

У своїх дослідженнях А. Сітко зазначає, що поняття еквівалентності у перекладі стосується збереження змісту оригінального тексту в перекладі. Це

означає, що перекладач повинен передати всі ідеї, факти та деталі, які містяться в оригіналі. У контексті політичного дискурсу це особливо важливо, оскільки будь-яке спотворення інформації може мати серйозні наслідки [44, с. 118].

Дослідник Н. Катерсон стверджує, що «еквівалентність у перекладі політичного дискурсу повинна бути пріоритетом, оскільки політичні тексти часто містять важливу інформацію, яка може вплинути на громадську думку та прийняття рішень» [60].

У своїх розробках В. Карабан виділяє два типи еквівалентності: потенційно досяжну, яка передбачає максимальну спільність змісту текстів різних мов, і перекладацьку, яка реалізується під час перекладу і наближається до максимальної близькості до оригіналу різними методами [26, с. 74].

«Еквівалентність у перекладі політичного дискурсу є надзвичайно важливою через специфіку цього типу текстів», – стверджує вчена Н. Голубенко. Політичні тексти часто містять національно-специфічні реалії, авторські метафори та ідіоми, які підкреслюють національний колорит політичного дискурсу і викликають значні труднощі для перекладу [15, с. 140].

За Е. Найдою, абсолютна еквівалентність між мовами неможлива, оскільки жодні дві мови не мають ідентичної структури та лексичного складу. Він виділяв три види перекладу:

- внутрішньомовний – перефразування в межах однієї мови,
- міжмовний – власне переклад з однієї мови на іншу,
- міжсеміотичний – передача змісту через інші знакові системи (наприклад, жестову мову) [63, с. 231].

На думку М. Денковскі, еквівалентність у перекладі політичного дискурсу повинна балансувати між семантичним перекладом (точним

відтворенням змісту) та комунікативним перекладом (адаптацією під цільову аудиторію) [58].

Вчена М. Шаффнер наголошує, що політичний дискурс має не лише інформативну, а й маніпулятивну функцію, тому еквівалентність у перекладі повинна враховувати ідеологічні, риторичні та прагматичні аспекти [64, с. 152].

У своїх роботах Ю. Найд розвинув поняття еквівалентності, виокремивши:

1. Формальну – спрямовану на збереження граматичної та лексичної структури тексту. Вона є важливою у випадках перекладу міжнародних угод, офіційних документів та дипломатичних заяв.

2. Динамічну – орієнтовану на передачу змісту з урахуванням культурного контексту та сприйняття аудиторії. Цей підхід широко використовується в перекладі політичних промов та публіцистичних текстів [62, с. 157].

За концепцією І. Козаченка, еквівалентність у перекладі передбачає збереження балансу між оригіналом і перекладом у таких аспектах: змістовий, семантичний, стилістичний та функціонально–комунікативний. На його думку, ключовим критерієм є спільність інтерпретації інформації, яка враховує не лише логічне сприйняття, а й емоційний вплив на адресата. Це стосується як явно виражених ідей, так і прихованих підтекстів, що імпліцитно передаються через мовні засоби [31, с. 169].

І. Козаченко наголошує, що еквівалентність залежить від контексту створення оригіналу та умов його адаптації іншою мовою. Наприклад, соціокультурні реалії або історичні особливості можуть вимагати використання функціональних аналогів замість прямого відтворення форм.

У політичному дискурсі С. Амеліна виділяє такі основні типи еквівалентності:

1. Семантична еквівалентність – збереження змістовного наповнення оригіналу. Це передбачає пошук відповідників, які мають таке ж значення в мові перекладу. Однак, це може бути складним через наявність багатозначних слів та фраз. Структурна еквівалентність – збереження граматичної та синтаксичної структури тексту.

Політичні тексти часто містять слова, які мають кілька значень. Наприклад, слово «реформа» може означати як позитивні зміни, так і негативні наслідки в залежності від контексту. Перекладач повинен вибрати найбільш підходящий варіант, щоб передати точне значення. Функціональна еквівалентність – передача функції тексту, навіть якщо формальні мовні засоби змінюються.

Політичний дискурс часто містить специфічну термінологію, яка може не мати прямих аналогів у мові перекладу. Перекладач повинен бути обізнаний з політичною термінологією та вміти знаходити відповідні еквіваленти або давати пояснення.

"Make America Great Again" (Дональд Трамп). «Зробимо Америку великою знову!».

2. Прагматична еквівалентність враховує контекст і намір мовця.

Політичні висловлювання часто мають конкретний контекст, який потрібно враховувати при перекладі. Наприклад, промова політика може містити посилання на поточні події або історичні факти, які важливо правильно інтерпретувати. Культурна еквівалентність – адаптація політичних реалій до особливостей іншої культури.

Важливо розуміти інтенцію мовця та передавати її у перекладі. Це може включати емоційне забарвлення, іронію, сарказм тощо. Наприклад, якщо політик використовує іронію для критики опонента, це повинно бути передано в перекладі.

"They laugh at me because I'm different. I'm not trying to be like everyone else." (Дональд Трамп). «Вони сміються з мене, бо я відрізняюся. Я не намагаюся бути як усі інші.»

3. Культурна еквівалентність – адаптація політичних реалій до особливостей іншої культури. Політичний дискурс може містити посилання на культурні реалії, які можуть бути незрозумілими для цільової аудиторії. Перекладач повинен вміти адаптувати такі реалії або давати пояснення.

Політичні тексти часто містять ідіоми та фразеологізми, які можуть не мати прямих аналогів у мові перекладу. Перекладач повинен знайти відповідники, які передають той самий зміст і емоційне забарвлення [2].

Еквівалентність у перекладі політичного дискурсу вимагає від перекладача глибокого розуміння як мови оригіналу, так і культурного контексту. Це допомагає зберегти точність і адекватність перекладу, роблячи текст зрозумілим і прийнятним для цільової аудиторії.

Окрім еквівалентності перекладачеві також необхідно розуміти поняття адекватності перекладу.

Адекватність перекладу є однією з ключових категорій перекладознавства, яка визначає відповідність перекладу комунікативним цілям та змісту вихідного тексту. У політичному дискурсі цей аспект особливо важливий, оскільки політичні тексти не лише передають інформацію, але й формують громадську думку, впливають на політичну поведінку та служать засобом маніпуляції [3].

Варто додати, що В. Карабан трактує адекватність, як вичерпу передачу смислового змісту оригіналу і повну функціонально–стилістичну йому відповідність. Таким чином, адекватний переклад слід розуміти як відтворення єдності змісту і форми оригіналу засобами іншої мови [26, с. 115].

Термін «адекватність» у перекладознавстві має різні інтерпретації. Зокрема, Ю. Найд пов'язував адекватність із динамічною еквівалентністю,

наголошуючи, що переклад має не лише передавати зміст, а й викликати у цільової аудиторії той самий ефект, що й оригінал [63, с. 79].

В свою чергу, К. Фадарова у межах скопос-теорії вважав, що адекватність перекладу визначається його відповідністю перекладацькому завданню. У політичному дискурсі це означає, що переклад повинен відповідати функціональному призначенню тексту, враховуючи політичний та культурний контекст [59].

За В. Балахтаром та К. Балахтаром, переклад вважається адекватним, якщо виконана хоча б одна з двох умов: правильно перекладені всі терміни та їхні сполучення, або переклад зрозумілий для спеціаліста, який чітко розуміє зміст і не має питань до перекладача [3].

Відповідно до теорії Л. Сковчиляс, адекватність перекладу передбачає чотири основні параметри: передачу семантичної інформації, емоційно-оцінної інформації, експресивної інформації та естетичної інформації [45, с. 182].

Передача стилістичних та експресивних відтінків оригіналу також входить до поняття адекватності. Навіть якщо окремі слова чи словосполучення не передаються точно, переклад у цілому може бути адекватним, якщо він відповідає задуму автора та досягає високого ступеня адекватності завдяки порушенню поверхневої точності.

Т. Доній у своїх працях виділяє такі ключові аспекти адекватності у перекладі політичного дискурсу:

1. Змістова адекватність: повна передача інформації та ідей оригінального тексту. Політичні тексти часто містять приховану інформацію та вимагають глибокого розуміння політичних концептів та їхніх лінгвістичних проявів.

2. Функціональна адекватність: відповідність функції перекладеного тексту функції оригіналу. Наприклад, якщо оригінал

призначений для офіційного спілкування, переклад також повинен мати офіційний тон.

3. Стилiстична адекватнiсть: збiг стилю перекладеного тексту зi стилем оригiналу. Це включає в себе використання вiдповiдних лексичних засобiв, синтаксичних конструкцiй тощо. Полiтичнi тексти часто використовують стилiстичнi засоби, такi як метафори, iронiя та риторичнi питання, якi потрiбно перекладати так, щоб зберегти iхню стилiстичну функцiю.

4. Культурна адекватнiсть: враховування культурних особливостей мови перекладу та забезпечення того, щоб перекладений текст був зрозумiлим i прийнятним для цiльової аудиторiї. Полiтичнi тексти можуть мiстити культурно–зумовленi алюзiї чи посилання, якi потрiбно адаптувати для цiльової аудиторiї [21, с. 143].

Таким чином, адекватнiсть перекладу полiтичного дискурсу є складною та багаторiвневою категорiєю, що включає точнiсть змiсту, стилiстичну вiдповiднiсть, комунiкативну функцiю та iдеологiчнi нюанси. Перекладачi полiтичних текстiв повиннi не лише володiти мовними засобами, а й добре розумiти полiтичний та культурний контекст, аби уникати манiпуляцiй i передавати текст у його автентичному значеннi.

Еквiвалентнiсть у перекладi полiтичного дискурсу є багатовимiрним явищем, що охоплює лексичнi, стилiстичнi та прагматичнi аспекти тексту. Перекладач має не лише точно передавати змiст, але й зважати на полiтичний, iдеологiчний та культурний контекст.

РОЗДІЛ 2. ЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПЕРЕКЛАДУ ПОЛІТИЧНИХ ТЕКСТІВ

2.1. Порівняння точності та змістової адекватності синхронного і машинного перекладу промов політичних лідерів

Переклад промов політичних лідерів є складним завданням, яке вимагає не лише досконалого володіння мовами, але й глибокого розуміння політичного контексту, культурних особливостей та нюансів мови. У сучасному світі існує два основні підходи до перекладу таких промов: синхронний переклад, виконуваний професійними перекладачами, і машинний переклад, який використовує останні досягнення у галузі штучного інтелекту. Кожен з цих підходів має свої переваги та недоліки, які суттєво впливають на точність і змістову адекватність перекладу.

Учена Л. Писанко зауважує, що переклад таких промов потребує не лише точного відтворення змісту, але й дотримання стилістичних особливостей, риторичних прийомів, емоційного забарвлення та політичного підтексту. Звичайний синхронний переклад і машинний переклад, заснований на алгоритмах штучного інтелекту, мають свої переваги та недоліки [42, с. 97].

Переклад у синхронному режимі допомагає зберегти тонкощі мовлення, адаптувати висловлювання до певного культурного контексту та запобігти помилкам у трактуванні складних конструкцій. Машинний переклад, з іншого боку, швидший і простіший, але він часто спрощує або неточно передає складні політичні концепції, що може спотворити загальний зміст повідомлення.

У цьому порівнянні ми розглянемо ключові аспекти синхронного та машинного перекладу, щоб зрозуміти, який з них краще підходить для перекладу промов політичних лідерів на прикладі Джо Бадейна, Дональда

Тромпа та Бориса Джонсона. Для машинного перекладу ми використали сервіс DeepL Translate [57].

Спочатку ми розглянемо частину промови Джо Байдена у Верховній Раді України, перекладемо її та проаналізуємо [62].

Оригінал Mr. President, Mr. Prime Minister, Mr. Chairman, members of the Rada, ladies and gentlemen, I am deeply honored to be invited to speak to you today at a moment marked by great opportunity, as well as great uncertainty for the people of Ukraine. The stakes for your country and the expectations of your people have never been higher because Ukraine, as you know better than I, has been here before

Синхронний переклад. Пане президенте, пане прем'єр–міністр, пане голова ради і члени ради, пани і панове, мені надзвичайно приємно мати можливість виступити перед вами сьогодні, в цей момент, який відзначає для нас велику можливість а також велику невизначеність для народу України. Зараз ставки для вашої країни надзвичайно високі, але очікування вашого народу ще вищі ,тому що Україна ,як ви знаєте краще ніж я, вже була в подібній ситуації як і тут[20].

Машинний переклад . Пане Президенте, пане Прем'єр–міністре, пане Голово, депутати Верховної Ради, пані та панове, для мене велика честь бути запрошеним виступити перед вами сьогодні, в момент, позначений великими можливостями, а також великою невизначеністю для народу України. Ставки для вашої країни та очікування вашого народу ще ніколи не були такими високими, тому що Україна, як ви знаєте краще за мене, вже була тут раніше.

У цьому випадку, синхронний та машинний переклади демонструють різні підходи до передачі змісту, що впливає на їхню точність і змістову адекватність. У наведеному фрагменті промови Байдена синхронний переклад адаптує формулювання для усного сприйняття: фраза «has been here before» перетворюється на «вже була в подібній ситуації», що точніше відображає історичний контекст України. Машинний переклад дотримується

літературної структури, зберігаючи «великою невизначеністю» замість більш розмовного варіанту синхроніста.

Машинний переклад аналізує цілі речення, уникаючи буквалізмів. Наприклад, «the stakes have never been higher» передається як «ставки... ще ніколи не були такими високими», тоді як синхронний варіант спрощує конструкцію до «ставки... надзвичайно високі».

Синхронний переклад враховує екстралінгвістичні фактори (тональність, аудиторію), що вимагає вміння прогнозувати зміст. це видно у виборі звертання «пане голова ради і члени ради» замість сухого «депутати верховної ради» у машинному варіанті.

Машинні системи, навіть з нейромережами, часто ігнорують ідіоматичні звороти. наприклад, «marked by great opportunity» перекладається дослівно («позначений великими можливостями»), тоді як синхроніст використовує більш природнє «момент, який відзначає для нас велику можливість».

Ориганіал. They took a vast continent and a diverse people – what John Adams, one of our Founding Fathers and future Presidents once said – called “an unwieldy machine”. And they molded that unwieldy machine into a united representative democracy where people saw themselves as Americans first and citizens of their region second. But our union remained imperfect, our democracy incomplete. Seventy years later we went through a second testing during the American Civil War, which nearly tore our still young country asunder. Winning on the field of battle wasn’t sufficient to unite our country. To end slavery and the regional differences we had, to grant former slaves citizenships and rights, the United States Congress assembled — had to amend our Constitution.

Синхронний переклад. Вони взяли величезний Континент різноманітних людей, який Джон Адамс один із наших засновників батьків сказав, що вони взяли таку громіську невпорядковану машину, і виліпили з цієї невпорядкованої машини об'єднану представницьку демократію, де Люди

бачили себе перш за все – американцями а вже потім громадянами своїх регіонів .

Але наш Союз, наша спільнота ,залишається неповною ,незавершеною. 70 років після того, перед нами стояло повторне випробування: американська громадянська війна. Яка майже розірвала ,на той час, ще молоду країну. Перемога на полі бою була недостатньою для того, щоб об'єднати нашу країну, для того щоб відмінити рабство і відмінності між різними регіонами. надати права і свободи тим рабам, Конгрес Сполучених Штатів зібрався та вниз поправки до нашої Конституції.

Машинний переклад. Вони взяли величезний континент і різноманітний народ – те, що Джон Адамс, один з наших батьків–засновників і майбутніх президентів, одного разу назвав «громіздкою машиною». І вони перетворили цю громіздку машину на об'єднану представницьку демократію, де люди бачили себе в першу чергу американцями, а в другу – громадянами свого регіону.

Але наш союз залишився недосконалим, наша демократія – неповною. Сімдесят років потому ми пройшли через друге випробування під час Громадянської війни в США, яка ледь не розірвала нашу ще молоду країну на шматки. Перемога на полі бою не була достатньою, щоб об'єднати нашу країну. Щоб покінчити з рабством і регіональними відмінностями, які ми мали, надати колишнім рабам громадянство і права, Конгрес США зібрався – довелося внести поправки до нашої Конституції.

Синхронний переклад адаптує формулювання для усного сприйняття, використовуючи парафразу для покращення розуміння. Наприклад, фраза «an unwieldy machine» перекладається як «громадська неупорядкована машина», що додає емоційне забарвлення і робить текст більш виразним. Однак, синхронний переклад іноді втрачає точність через спрощення синтаксису та пропуск деяких деталей для збереження темпу мовлення. Зокрема, «our union

remained imperfect» перекладається як «наш Союз, наша спільнота, залишається неповною», що частково втрачає оригінальний сенс.

Машинний переклад демонструє структурну точність і зберігає більшість термінології та історичних відсилань. Наприклад, «a united representative democracy» перекладається як «об'єднану представницьку демократію», а «Seventy years later» як «сімдесят років потому». Машинний переклад також точно передає хронологічні маркери та зберігає оригінальний порядок подій. Однак, він іноді втрачає нюанси мовного стилю та може містити буквализми, наприклад, переклад «asunder» як «на шматки» замість більш точного «на частини».

Інавгураційна промова Д. Трампа у 2025 році, перекладемо її та проаналізуємо[66].

Оригінал. From this day forward, our country will flourish and be respected again all over the world. We will be the envy of every nation, and we will not allow ourselves to be taken advantage of any longer. During every single day of the Trump administration, I will, very simply, put America first.

Our sovereignty will be reclaimed. Our safety will be restored. The scales of justice will be rebalanced. The vicious, violent, and unfair weaponization of the Justice Department and our government will end

Синхронний переклад . Сьогодні, з цього дня і надалі, наша країна буде процвітати, і її будуть поважати по всьому світові. Ми будемо нам будуть завидувати всі нації та країни, і ми не дозволимо, щоб хтось скористався нами. І кожного дня адміністрація Трампа, Я особисто буду завжди попросту ставити Америку на перше місце.

Наш суверенітет буде відновлено. Наша безпека буде встановлена. Наш вага правосуддя буде по-новому встановлена і Міністерство юстиції інші вказівки інших міністерств будуть закінчені [24].

Машинний переклад. З цього дня наша країна буде процвітати і її знову поважатимуть у всьому світі. Ми будемо предметом заздрості для

кожної нації, і ми більше не дозволимо, щоб нами користувалися. Протягом кожного дня правління адміністрації Трампа я буду, дуже просто, ставити Америку на перше місце.

Наш суверенітет буде відновлено. Наша безпека буде відновлена. Шальки терезів правосуддя будуть збалансовані. Жорстока, насильницька і несправедлива озброєність Міністерства юстиції і нашого уряду буде припинена.

Оригінал. I return to the presidency confident and optimistic that we are at the start of a thrilling new era of national success. A tide of change is sweeping the country, sunlight is pouring over the entire world, and America has the chance to seize this opportunity like never before.

Синхронний переклад. Я повертаюся на посаду президента впевнено. Я знаю що ми знову починаємо еру національного успіху. Ми знаємо, що сонце буде світити на весь світ і Сполучені Штати зможуть практично всі можливості на свою користь використати. не буде такого моменту який не буде використаний

Машинний переклад. Я повертаюся на посаду президента впевненим і оптимістичним, що ми стоїмо на початку нової захоплюючої ери національного успіху. Хвиля змін охоплює країну, сонячне світло заливає весь світ, і Америка має шанс скористатися цією можливістю, як ніколи раніше.

У фрагменті промови Трампа синхронний переклад іноді втрачає точність через спрощення синтаксису, наприклад, «Міністерство юстиції і інші вказівки інших міністерств будуть закінчені» замість оригінального «жорстока, насильницька і несправедлива озброєність Міністерства юстиції і нашого уряду буде припинена».

Машинний переклад, з іншого боку, забезпечує високу структурну точність і зберігає більшість термінології та оригінальної структури речень. У тому ж фрагменті машинний переклад точно передає термінологію, наприклад, «шальки терезів правосуддя будуть збалансовані», і зберігає

оригінальний порядок подій. Однак, машинний переклад іноді втрачає нюанси мовного стилю та може містити буквализми, хоча в цьому випадку він виглядає більш точним і літературним порівняно з синхронним варіантом.

Оригінал. My recent election is a mandate to completely and totally reverse a horrible betrayal and all of these many betrayals that have taken place and to give the people back their faith, their wealth, their democracy, and, indeed, their freedom. From this moment on, America's decline is over.

Our liberties and our nation's glorious destiny will no longer be denied. And we will immediately restore the integrity, competency, and loyalty of America's government.

Синхронний переклад . Мій недавній виграш на виборах показує про те, що всі ці зради, які раніше відбувалися, вертають людям Віру. Віру в демократію і, насправді, повертає їм свободу. З сьогоднішнього моменту ми знаємо що американський занепад в цей момент зупиняється.

Наші Свободи, наша славетна доля не буде недоступною для нас, і ми поновимо компетентність вірність американського уряду.

Машинний. Моє нещодавнє обрання – це мандат на те, щоб цілком і повністю скасувати жахливу зраду і всі ці численні зради, які мали місце, і повернути людям їхню віру, їхнє багатство, їхню демократію, і, дійсно, їхню свободу. З цього моменту занепад Америки закінчився.

Наші свободи і славна доля нашої нації більше не будуть заперечуватися. І ми негайно відновимо цілісність, компетентність і лояльність американського уряду.

У фрагменті промови Трампа синхронний переклад використовує фразу «Мій недавній виграш на виборах показує про те» замість більш точного «Моє нещодавнє обрання» і «вертають людям Віру» замість «повернути людям їх віру», що вказує на можливі помилки через швидкість виконання та спрощення синтаксису. Крім того, синхронний переклад іноді втрачає точність через спрощення синтаксису, наприклад, «наша славетна доля не

буде недоступною для нас» замість оригінального «наша слава доля нашої нації більше не будуть заперечуватися».

Машинний переклад, з іншого боку, забезпечує високу структурну точність і зберігає більшість термінології та оригінальної структури речень. У тому ж фрагменті машинний переклад точно передає термінологію, наприклад, «цілісність, компетентність і лояльність американського уряду», і зберігає оригінальний порядок подій.

Виступ Прем'єр-міністра Великої Британії Бориса Джонсона у Верховній Раді України [55].

Оригінал. It is a big honour for me to address you at this crucial moment in history and I salute the courage with which you are meeting, the way you have continued to meet, in spite of a barbaric onslaught on your freedoms. Day after day missiles and bombs continue to rain on the innocent people of Ukraine. In the south and the east of your wonderful country, Putin continues with his grotesque and illegal campaign to take and hold Ukrainian soil. And his soldiers no longer have the excuse of not knowing what they are doing

They are committing war crimes, and their atrocities emerge wherever they are forced to retreat – as we've seen at Bucha, at Irpin at Hostomel and many other places. We in the UK will do whatever we can to hold them to account for these war crimes and in this moment of uncertainty, of continuing fear and doubt. I have one message for you today: Ukraine will win. Ukraine will be free

Синхронний переклад Я вітаю вашу мужність. Ви продовжуєте свої сесії попри варварський напад на вашу свободу. Щодня ракети та бомби, як дощ, зливою падають на голови безневинних людей вашої країни. Путін і далі продовжує свою сміхотворну, незаконну кампанію проти української землі. Його солдати вже не мають виправдання через незнання того, що вони роблять

Вони скоюють воєнні злочини, їхні звірства зростають. Хоч би де вони тікали – залишали Бучу, Гостомель, Ірпінь. Ми бачимо сліди цих звірств. Ми

робимо все можливе, щоб притягнути їх до відповідальності за скоєні воєнні злочини. І в цей момент ще невідомості маю для вас звістку: Україна переможе! Україна буде вільна! [51].

Машинний переклад. Для мене велика честь звернутися до вас у цей вирішальний момент історії і я вітаю мужність, з якою ви зустрічаєтеся, як ви продовжуєте зустрічатися, незважаючи на варварський наступ на ваші свободи. День за днем ракети і бомби продовжують обрушуватися на невинний народ України. На півдні і сході вашої чудової країни, Путін продовжує свою гротескну і незаконну кампанію по захопленню і утриманню української землі. І його солдати більше не мають виправдання, що вони не знають, що роблять.

Вони скоюють військові злочини, і їхні звірства виявляються скрізь, де вони змушені відступати – як ми бачили в Бучі, Ірпені, Гостомелі та багатьох інших місцях. Ми у Великобританії зробимо все, що в наших силах, щоб притягнути їх до відповідальності за ці військові злочини і в цей момент невизначеності, постійного страху і сумнівів у мене є одне послання для вас сьогодні. Україна переможе. Україна буде вільною.

Синхронний і машинний переклади цього виступу демонструють різні підходи до передачі змісту. Синхронний переклад адаптує формулювання для усного сприйняття, використовуючи фразу «щодня ракети та бомби, як дощ, зливою падають» для передачі емоційного забарвлення. Машинний переклад забезпечує структурну точність, зберігаючи оригінальну термінологію та структуру речень, наприклад, «день за днем ракети і бомби продовжують обрушуватися на невинний народ України».

Синхронний переклад адаптується до контексту та аудиторії, забезпечуючи змістову адекватність. Наприклад, синхронний переклад використовує фразу «Україна переможе! Україна буде вільна!», що передає емоційне забарвлення і мотивує слухачів.

Машинний переклад зберігає оригінальний зміст, але іноді втрачає нюанси мовного стилю та контекстуальні особливості. Машинний переклад точно передає термінологію, але може бути менш адаптованим до слухачів через буквалізми та обмеження лексичної бази.

Оригінал. This is Ukraine's finest hour, that will be remembered and recounted for generations to come. Your children and grandchildren will say that Ukrainians taught the world that the brute force of an aggressor counts for nothing against the moral force of a people determined to be free. They will say that Ukrainians proved by their tenacity and sacrifice that tanks and guns cannot suppress a nation fighting for its independence, and that is why I believe that Ukraine will win

Синхронний переклад . Це година слави України, що буде в пам'яті наступних поколінь, про це переповідатимуть онукам і правнукам. Українці навчили весь світ, що брутальна навала агресора нічого не може заподіяти народові, який обрав свободу. Вони скажуть, що українці своєю впертістю, своєю жертвою довели, що гармати й танки не можуть придушити націю, котра бореться за свою незалежність. Ось чому я вірю та знаю, що Україна переможе

Машинний переклад. Це зоряний час України, який пам'ятатимуть і переказуватимуть наступні покоління. Ваші діти та онуки скажуть, що українці показали світові, що груба сила агресора нічого не варта перед моральною силою народу, який прагне бути вільним. Вони скажуть, що українці своєю завзятістю і жертовністю довели, що танки і гармати не можуть придушити націю, яка бореться за свою незалежність, і саме тому я вірю, що Україна переможе.

Синхронний переклад спрощує мовлення. Зокрема, у фрагменті промови синхронний переклад використовує фразу «це година слави України» замість більш точного «це зоряний час України», що вказує на можливі помилки через швидкість виконання.

Машинний переклад у цьому ж фрагменті машинний переклад точно передає термінологію, «це зоряний час України».

Синхронний переклад адаптується до контексту та використовує фразу «українці навчили весь світ» для передачі емоційного забарвлення і мотивує слухачів.

Зважаючи на усе вищезазначене, ми дійшли висновку що, синхронний переклад забезпечує змістову адаптацію та емоційне забарвлення, адаптуючись до контексту та аудиторії. Однак, він може містити помилки через швидкість виконання та спрощення синтаксису. Синхронний переклад вимагає високої кваліфікації перекладача та спеціального обладнання. Натомість машинний переклад, з іншого боку, забезпечує високу структурну точність і миттєву швидкість виконання. Він працює на основі статистичних моделей або нейронних мереж, що дозволяє обробляти великі обсяги інформації. Однак, машинний переклад іноді втрачає нюанси мовного стилю та контекстуальні особливості, що вимагає подальшого редагування для досягнення повної якості.

2.2 Лексичні та стилістичні особливості у перекладі політичних промов Джо Байдена, Дональда Трампа та Бориса Джонсона

Переклад політичного дискурсу вимагає особливої уваги до лексичних та стилістичних особливостей, оскільки такі тексти часто містять специфічну термінологію, риторичні прийоми та культурні референції.

Лексичні особливості англomовних політичних промов Джо Байдена включають ряд мовних засобів, які роблять його виступи переконливими та емоційно насиченими.

Джо Байден нерідко використовує позитивну лексику, щоб підкреслити надію та оптимізм. Наприклад, у своїх промовах він говорить про «нові можливості» (new opportunities) або «прогрес» (progress). Ця позитивність

допомагає створити позитивний настрій серед слухачів і підтримує їхнє зацікавлення промовою.

Одним із ключових засобів, яких користується Байден, є звернення до сімейних цінностей. Він часто згадує сім'ю і підкреслює важливість сімейних відносин для суспільства. Наприклад, у своїх промовах він говорить: «Families across the country are starting to breathe again» (Сім'ї по всій країні починають знову дихати). Такий підхід дозволяє йому встановити емоційний контакт з аудиторією і зробити свої промови більш зрозумілими та близькими людям.

Байден також використовує емоційно насичені вирази для залучення слухачів та створення емоційного контакту з аудиторією. Наприклад, у своїй інавгураційній промові він сказав: «We'll press forward with speed and urgency, for we have much to do in this winter of peril and significant possibilities» (Ми просунемось вперед зі швидкістю та терміновістю, адже перед нами багато роботи в цю зиму небезпеки та значних можливостей). Вирази подібного характеру допомагають викликати відчуття спільності та надії у слухачів.

Крім того, Байден застосовує паралелізми та риторичні прийоми для посилення впливу на слухачів. Він часто повторює займенник «we» (ми) для підкреслення спільності дій та відповідальності кожного члена суспільства. Подібний метод робить його промови більш переконливими та емоційно насиченими.

У своїх промовах Байден також використовує метафори для підкреслення важливості певних питань. Наприклад, він говорить про «backbone of this country» (хребет країни), маючи на увазі середній клас та робітників. Такі метафори дозволяють йому передати складні ідеї у більш доступній формі та зробити промову більш художньою та виразною.

Використання сленгових виразів, таких як «folks», також є характерним для промов Байдена. Цей підхід допомагає скоротити соціальну дистанцію між ним і аудиторією, роблячи його промови більш розмовними та

зрозумілими широкому колу слухачів. Наприклад, він говорить: «Folks, my administration oversees hundreds of billions of dollars in federal contracts» (Люди, моя адміністрація контролює сотні мільярдів доларів федеральних контрактів). Зазначений стиль спілкування робить його промови промови зрозумілішими та більш близькими до слухачів

Байден часто звертається до історичних та культурних посилань, щоб підкреслити важливість певних подій та ідей. Наприклад, він згадує Джона Адамса та Американську громадянську війну. Такі посилання допомагають створити відчуття спільності та історичної спадщини, що важливо для розуміння сучасної ситуації. Вони також підкреслюють важливість навчання на досвіді минулого для будівництва майбутнього.

Байден підкреслює важливість ситуації за допомогою виразних фраз, таких як «the stakes for your country and the expectations of your people have never been higher» (Ставки для вашої країни та очікування вашого народу ніколи не були вищими). Таким чином, мовець зазначає важливість ситуації та високі очікування від дій України. Це допомагає слухачам зрозуміти серйозність ситуації та необхідність спільних дій для її вирішення.

Синтаксичні особливості промов Джо Байдена включають ряд мовних засобів, які роблять його виступи переконливими та емоційно насиченими.

Байден часто використовує паралелізми та риторичні прийоми для посилення впливу на слухачів. Наприклад, у своїй промові він говорить: «The stakes for your country and the expectations of your people have never been higher» (Ставки для вашої країни та очікування вашого народу ще ніколи не були такими високими). Використання такого методу робить його промови переконливішими й емоційно багатшими.

Він застосовує анафору та епістроф для створення ритму та підкреслення важливих моментів. Наприклад, у своїй промові він сказав: «None of us – none of us should be fooled. None of us will be fooled» (Нас не можна дурити. І нас не зможуть обдурити). Такі синтаксичні прийоми

допомагають створити емоційний контакт з аудиторією та підкреслити важливість повідомлення.

Байден часто використовує синтаксичні повтори для підкреслення послідовності дій та важливості певних ідей. Наприклад, повторення фраз типу «we must» (ми повинні) для підкреслення необхідності спільних дій.

Його промови характеризуються простими повними реченнями, що робить їх зрозумілими широкому колу слухачів. Така простота синтаксису допомагає створити відчуття близькості з аудиторією та підтримує їхнє зацікавлення промовою. Наприклад, у своїй промові він говорить: «I am deeply honored to be invited to speak to you today» (Мені надзвичайно приємно мати можливість виступити перед вами сьогодні).

Державний діяч США Джо Байден часто ставить риторичні питання для залучення слухачів та створення емоційного контакту з аудиторією. Наприклад: «What are the common objects we love that define us as Americans?» (Які спільні цінності ми любимо, які визначають нас як американців?). Подібні питання допомагають слухачам активно ставити себе на місце оратора та краще розуміти його позицію.

Лексичні особливості промов Дональда Трампа включають ряд мовних засобів, які роблять його виступи переконливими та емоційно насиченими

Трамп часто використовує просту мову та прямолінійність, щоб привернути увагу слухачів. Наприклад, у своїй промові він сказав: «From this day forward, our country will flourish and be respected again all over the world» (З цього дня наша країна буде процвітати і її знову поважатимуть у всьому світі). Така простота мови робить його промови зрозумілими широкому колу слухачів і підкреслює його рішучість щодо майбутнього країни.

Він також застосовує емоційно забарвлену лексику, щоб підкреслити важливість ситуації та необхідність змін. Наприклад, у своїй промові він сказав про «жахливу зраду» (horrible betrayal) та про те, що Америка повинна

«відновити свою славу» (restore its glory). Така лексика допомагає створити емоційний контакт з аудиторією та підкреслити важливість повідомлення.

Трамп часто використовує позитивну лексику, щоб підкреслити надію та оптимізм щодо майбутнього країни. Наприклад, у своїй промові він сказав: «We will be the envy of every nation» (Ми будемо предметом заздрості для кожної нації). Така позитивність допомагає створити позитивний настрій серед слухачів і підтримує їхнє зацікавлення промовою.

Крім того, Трамп іноді застосовує епітети та метафори для підкреслення важливості певних ідей. Наприклад, він говорить про «вагу правосуддя» (scales of justice), щоб підкреслити необхідність відновлення справедливості в країні.

Стилістичні особливості промов Дональда Трампа.

Трамп часто використовує паралелізми та риторичні прийоми для посилення впливу на слухачів. Наприклад, у своїй промові він сказав: «We will bring back our jobs. We will bring back our borders. We will bring back our wealth. And we will bring back our dreams» (Ми повернемо наші робочі місця. Ми повернемо наші кордони. Ми повернемо наше багатство. І ми повернемо наші мрії). Зазначені приклади робить його промови більш переконливими та емоційно насиченими.

Він застосовує метафори та порівняння для підкреслення важливості певних ідей. Наприклад, у своїй промові він порівнював закинуті заводи з «надгробками» (tombstones), щоб підкреслити стан економіки країни. Використання порівнянь допомагають створити яскравий образ і зробити промову більш художньою та виразною.

Д. Трамп часто використовує епітети та гіперболи для підкреслення важливості ситуації та необхідності змін. Наприклад, він говорить про «жахливу зраду» (horrible betrayal) та про те, що Америка повинна «відновити свою славу» (restore its glory). Зазначена лексика допомагає

створити емоційний контакт з аудиторією та підкреслити важливість повідомлення.

Дипломат іноді використовує розмовну мову та звернення типу «Folks!» (Люди!), щоб створити відчуття близькості з аудиторією та віддалитися від формальної мови інших політиків. Такий підхід робить його промови більш доступними та зрозумілими широкому колу слухачів.

Політик часто використовує повтори та анафору для підкреслення важливих моментів та створення ритму. Наприклад, повторення фрази «We will» (Ми будемо) для підкреслення рішучості та спільності дій.

Ці стилістичні особливості допомагають Дональду Трампу ефективно взаємодіяти з аудиторією та створювати емоційно сильні та аргументовані виступи.

Щодо лексичних особливостей промов Бориса Джонсона, то він використовує фразеологічні одиниці та епітети для підкреслення важливості певних ідей та створення емоційного контакту з аудиторією. Наприклад, у своїй промові він сказав: «You have proved the old saying – it's not the size of the dog in the fight, it's the size of the fight in the dog» (Ви довели стару приказку: не розмір собаки важить, а розмір битви, на яку прийшов). Подібні фразеологічні одиниці роблять його промови більш виразними та зрозумілими для слухачів.

Політик неодноразово застосовує гумор та іронію для зниження напруги серед слухачів та підсилення авторської позиції. Наприклад, у своїй промові він сказав: «Your pensioners told Russian soldiers to hop as we say, although they may have used more colourful language» (Ваші пенсіонери сказали російським солдатам, щоб вони стрибали, як ми кажемо, хоча, можливо, вони використовували більш барвисті вирази). Таким чином, його промови більш привабливими та запам'ятовуваними.

Джонсон використовує лексику з сильним емоційним забарвленням, щоб підкреслити важливість ситуації та необхідність дій. Наприклад, у своїй

промові він сказав про «варварський напад» (barbaric onslaught) та «гротескную кампанію» (grotesque campaign). Така лексика допомагає створити емоційний контакт з аудиторією та підкреслити важливість повідомлення.

Дипломат застосовує метафори та порівняння для підкреслення важливості певних ідей та створення яскравих образів. Наприклад, у своїй промові він сказав про «годину слави України» (Ukraine's finest hour), щоб підкреслити важливість цього моменту для країни. Зазначені порівняння допомагають зробити промову більш художньою та виразною.

Джонсон неодноразово використовує лексичні повтори та анафору для підкреслення важливих моментів та створення ритму. Наприклад, повторення фраз типу «And so I am» (І тому я) для підкреслення рішучості та спільності дій

Політик нерідко застосовує метафори та порівняння для підкреслення важливості певних ідей та створення яскравих образів. Наприклад, у своїй промові він сказав про «годину слави України» (Ukraine's finest hour), щоб підкреслити важливість цього моменту для країни.

Він використовує епітети та гіперболи для підкреслення важливості ситуації та необхідності дій. Наприклад, у своїй промові він сказав про «варварський напад» (barbaric onslaught) та «гротескную кампанію» (grotesque campaign). Така лексика допомагає створити емоційний контакт з аудиторією та підкреслити важливість повідомлення.

Джонсон іноді використовує гумор та іронію для зниження напруги серед слухачів та підсилення авторської позиції. Наприклад, у своїй промові він сказав: «Your pensioners told Russian soldiers to hop as we say, although they may have used more colourful language» (Ваші пенсіонери сказали російським солдатам, щоб вони стрибали, як ми кажемо, хоча, можливо, вони використовували більш барвисті вирази). Завдяки цьому методу його промови стають більш привабливими й надовго залишаються в пам'яті

Він застосовує риторичні питання та звернення для залучення слухачів та створення емоційного контакту з аудиторією. Наприклад: «What will you say to your children and grandchildren when they ask you what you did during this time?» (Що ви скажете своїм дітям та онукам, коли вони спитають вас, що ви робили під час цього часу?). Такі питання допомагають слухачам активно ставити себе на місце оратора та краще розуміти його позицію.

Отже, переклад політичних промов вимагає не лише точності, а й глибокого розуміння стилю та намірів мовця, щоб передати повідомлення максимально адекватно.

2.3 Загальне порівняння машинного та синхронного перекладу

У сучасному світі, де політична мова є важливою частиною міжнародних відносин, точний переклад заяв лідерів держав має вирішальне значення для дипломатичних рішень і громадської думки. Політичні промови часто містять складні мовні конструкції, риторичні прийоми, культурні відсилки та емоційно забарвлені висловлювання. Тому важко правильно перекласти ці висловлювання іншою мовою. В цьому контексті питання точності та змістової адекватності синхронного та машинного методів перекладу особливо важливі.

Синхронний переклад, виконаний професійними перекладачами в режимі реального часу, максимально точно передає зміст промови, враховуючи як мовні особливості, так і контекст, інтонацію та невербальні сигнали мовця. З іншого боку, машинний переклад, заснований на алгоритмах та штучному інтелекті, стає все більш популярним завдяки своїй швидкості та простоті використання. Однак він не завжди може правильно інтерпретувати політичні терміни, риторичні конструкції та стилістичні характеристики оригіналу.

Таблиця 1

Порівняльна таблиця машинного та синхронного перекладу

Критерій	Синхронний переклад	Машинний переклад
Точність	Висока точність у передачі змісту та культурних нюансів.	Постійно покращується, але може мати проблеми з ідіомами та складними конструкціями.
Швидкість	Відбувається в реальному часі.	Швидке оброблення великих обсягів тексту.
Змістова адекватність	Може адаптувати переклад для передачі точного змісту та намірів мовця.	Може втрачати змістову адекватність через спрощення.
Вартість	Дорожчий через необхідність залучення кваліфікованих перекладачів.	Може бути дешевшим у довгостроковій перспективі.
Доступність	Вимагає фізичної присутності перекладача або використання технологій для дистанційного перекладу.	Доступний 24/7 і не вимагає фізичної присутності.
Культурна адаптація	Може враховувати культурні особливості та адаптувати переклад для цільової аудиторії.	Може бути налаштований для врахування культурних особливостей, але вимагає додаткового навчання.
Емоційне забарвлення	Зберігає емоційне забарвлення та стиль мовлення.	Може не повністю передавати емоційне забарвлення.

Надійність	Висока, але може бути схильним до помилок через втому або стрес.	Постійно покращується, але може мати технічні обмеження.
------------	--	--

Науковець О. Рогач зазначає, що синхронний переклад є складним процесом, який вимагає високого рівня когнітивних та психологічних зусиль від перекладача [62, с. 4].

Синхронний переклад здійснюється в екстремальних умовах, що створює значне психологічне навантаження на перекладача. Основними факторами цього навантаження є необхідність слухати і говорити одночасно, неможливість зупинити промовця чи перепитати якусь фразу, а також обмежений час для пошуку еквівалентних одиниць у мові перекладу. Крім того, перекладач повинен миттєво обробляти інформацію та приймати рішення щодо перекладу, що вимагає високого рівня концентрації та уваги.

Когнітивне навантаження під час синхронного перекладу є одним з найбільш суттєвих факторів стресу. Перекладач повинен одночасно слухати, розуміти інформацію та перекладати її в режимі реального часу. Це вимагає здатності до концентрації уваги та роботи з пам'яттю, що може бути виснажливим для перекладача. Крім того, відсутність зворотного зв'язку та обмежений простір перекладацької кабіни можуть призвести до втрати мотивації та підвищення рівня стресу.

Психологічні труднощі синхронного перекладу також включають фізіологічні реакції на стрес. Під час роботи перекладачі можуть відчувати збільшення частоти серцевих скорочень та артеріального тиску, а також підвищення рівня гормонів стресу. Ці фізіологічні реакції можуть призвести до емоційного виснаження та тривоги, що негативно впливає на якість перекладу та загальне самопочуття перекладача.

Для зменшення стресу під час синхронного перекладу перекладачі повинні опанувати різні стратегії та тактики. Це включає розвиток швидкості реакції, уваги та пам'яті, а також формування стійкості до інтенсивного

розумового навантаження. Крім того, перекладачі повинні вміти управляти стресом та підтримувати мотивацію, навіть у складних умовах роботи [38, с.79].

Учений Г. Соловей зауважує, що для політичних перекладів найкраще підходять системи машинного перекладу, які забезпечують високу точність та здатність обробляти спеціалізовані юридичні терміни. Наприклад, DeepL відзначається високою точністю перекладу, особливо для мовної пари англійська–німецька. Google Translate підтримує широкий спектр мов і забезпечує швидкий переклад у режимі реального часу. SYSTRAN використовує методи машинного навчання для покращення якості перекладу та адаптації до потреб користувача [48, с.12].

У порівнянні з синхронним перекладом, машинний переклад є більш швидким та економічним, але може містити помилки та не завжди точно передавати нюанси мови. Синхронний переклад, навпаки, забезпечує високу точність та здатність передавати культурні особливості, але вимагає значних ресурсів та підготовки. Для критичних документів, особливо юридичних, все ж таки рекомендується використовувати професійних перекладачів для забезпечення максимальної точності та якості.

Отже, обидва методи мають свої переваги та недоліки, і вибір між ними залежить від конкретних потреб та контексту. Синхронний переклад залишається незамінним для важливих подій, де потрібна висока точність та культурна адаптація. Машинний переклад, з іншого боку, швидко розвивається і може бути корисним для обробки великих обсягів тексту або в ситуаціях, де швидкість та доступність є пріоритетом.

Отже, хоча синхронний і машинний переклад належать до різних форм перекладацької діяльності – усного та письмового відповідно – у межах дослідження було здійснено їхнє порівняння з урахуванням особливостей функціонування в політичному дискурсі. Зокрема, порівняння проводилося на основі транскрибованих політичних промов, що дозволило поставити

синхронний переклад і автоматичний переклад у більш співвідносні умови аналізу.

Синхронний переклад характеризується високим рівнем адаптації, прагматичним аналізом мовлення в реальному часі та здатністю зберігати інтонаційні та емоційні відтінки, що надзвичайно важливо для політичних виступів. Перекладач у цьому випадку виконує не лише мовну, а й інтерпретативну функцію, забезпечуючи максимально точну й адекватну передачу меседжу.

Машинний переклад, хоч і оперує письмовим матеріалом (текстами виступів або транскриптами), демонструє високу швидкість обробки інформації та здатність до базової семантичної відповідності. Проте він часто не враховує риторичну структуру, прагматичні акценти, стилістичні нюанси та емоційне забарвлення мовлення.

Таким чином, доцільність використання кожного виду перекладу залежить від цілей комунікації. Синхронний переклад є незамінним у реальному часі під час важливих політичних подій, дипломатичних зустрічей або публічних заяв, де потрібна максимальна точність, гнучкість і культурна відповідність. Машинний переклад може бути ефективним у ситуаціях, коли пріоритет надається швидкості, масштабності обробки тексту або коли маємо справу з письмовими версіями промов.

РОЗДІЛ 3. РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ ДЛЯ АНАЛІЗУ ПЕРЕКЛАДІВ У ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

3.1 Загальна характеристика розробленого програмного продукту

У межах даної дипломної роботи було реалізовано десктопний перекладач з підтримкою голосового введення – програмний продукт, який поєднує можливості сучасного машинного перекладу та розпізнавання мовлення. Основною метою створення цього застосунку є поліпшення досвіду користувача під час міжмовної комунікації, а також спрощення процесу перекладу у повсякденному та професійному середовищі. Розроблений інструмент надає користувачеві зручний інтерфейс та функціонал, що дозволяє миттєво отримати якісний переклад текстів або усного мовлення без потреби в онлайн-браузерах чи сторонніх додатках.

Мотивацією до створення продукту стала зростаюча потреба у швидкому доступі до перекладів у різних сферах життя: у навчанні, подорожах, роботі з іноземними партнерами, перегляді іноземного контенту, а також у контексті інклюзивності – для людей з порушенням моторики або зору. Таким чином, продукт орієнтований на широку цільову аудиторію, яка включає як окремих користувачів, так і освітні, культурні, туристичні, медійні установи.

Застосунок є автономним: він працює як окрема програма на комп'ютері користувача, що не потребує встановлення складного середовища або потужного інтернет-з'єднання. Його використання максимально просте: достатньо запустити програму, ввести або продиктувати текст, вибрати мову перекладу – і користувач миттєво отримає результат.

Функціонально програмний продукт забезпечує такі можливості:

- переклад тексту з однієї мови на іншу за допомогою Google Translate API;

- підтримка мов: українська, англійська, німецька, французька, російська;
- автоматичне розпізнавання мовлення користувача через мікрофон;
- перетворення голосу в текст із подальшим перекладом;
- можливість очищення полів, копіювання тексту, вибору мов через інтерфейс;
- адаптивний дизайн для користувачів з різним рівнем технічної підготовки;
- робота в режимі офлайн при попередньому кешуванні компонентів.

З архітектурної точки зору, застосунок реалізований за принципом модульності та розділення відповідальностей. Його архітектура складається з таких рівнів:

1. Презентаційний рівень (інтерфейс користувача) – реалізований за допомогою бібліотеки PyQt6. Інтерфейс передбачає текстові поля для введення й виведення, кнопки керування (переклад, очистити, скопіювати, розпізнати мову), меню для вибору мов, інформаційні вікна та повідомлення про помилки. Макет створено з урахуванням принципів ергономіки та доступності.

2. Логічний рівень (бізнес–логіка) – відповідає за обробку введених даних, виклики API, організацію потоків, оновлення інтерфейсу, взаємодію між модулями. Тут реалізовані механізми валідації введеного тексту, форматування результату перекладу, логування подій. Бізнес–логіка реалізує структуру Model–View–Controller (MVC), що дозволяє легко масштабувати програму та підтримувати її в майбутньому.

3. Фонові служби (асинхронна обробка) – для реалізації голосового введення застосовано багатопоточність через QThread, що дозволяє не блокувати основний інтерфейс під час тривалих операцій, таких як обробка

аудіо або виклики API. Це критично важливо для забезпечення зручності та швидкодії інтерфейсу.

4. Зовнішні сервіси – Google Translate API та бібліотека `speech_recognition` для розпізнавання мовлення. Всі зовнішні виклики відбуваються через захищені запити, а помилки опрацьовуються з повідомленнями для користувача. Обробка запитів реалізована із урахуванням помилок з'єднання та непередбачених виключень.

Методи, які використовуються в програмі, реалізують основні функції взаємодії:

- `translate_text()` – метод для перекладу введеного тексту з мови–джерела на цільову мову; він формує запит до API, отримує результат, аналізує можливі помилки та повертає перекладений текст у поле виводу;
- `start_speech_recognition()` – запуск процесу розпізнавання мовлення, ініціалізує аудіозапис, передає звук на обробку, отримує результат у текстовому форматі;
- `handle_translation_result()` – оновлення інтерфейсу після завершення перекладу, відображення перекладеного тексту, або повідомлення про помилку;
- `clear_fields()` та `copy_text()` – допоміжні методи для очищення полів введення/виведення та копіювання тексту у буфер обміну для подальшого використання.
- Ключовими класами системи є:
- `TranslatorApp` – головний клас, який керує графічним інтерфейсом, логікою взаємодії, маршрутизацією подій; він також відповідає за ініціалізацію інтерфейсу, підключення сигналів і слотів PyQt та обробку всіх основних сценаріїв використання програми;
- `SpeechRecognitionWorker` – окремий потік для захоплення звуку й його обробки; реалізує сигналізацію результатів та помилок за допомогою

вбудованого механізму PyQt сигналів, дозволяє програмі залишатися стабільною під час довготривалих процесів;

– LanguageSelector (вбудований компонент) – відповідає за заповнення списків мов та їх оновлення залежно від контексту, дозволяє забезпечити динамічну зміну мовних параметрів у зручний для користувача спосіб.

У порівнянні з іншими аналогічними програмами, розроблений перекладач має ряд переваг, які роблять його конкурентоспроможним:

1. Локалізація – україномовний інтерфейс з урахуванням специфіки локального користувача;
2. Інтеграція голосового введення – у більшості подібних програм необхідно окремо запускати мікрофонні інструменти;
3. Відсутність реклами та реєстрації – застосунок відкритий для використання без авторизації або збору даних;
4. Енергоефективність і швидкість – оптимізована логіка дозволяє працювати навіть на слабших комп'ютерах;
5. Відкритість до модифікацій – код є гнучким і може бути змінений під будь-які нові вимоги, що робить застосунок придатним для подальших досліджень або інтеграцій.

Таким чином, створений застосунок – це сучасний, компактний, ефективний інструмент, який дозволяє розширити можливості користувача у сфері міжмовної взаємодії. Його актуальність підтверджується щоденними потребами суспільства в оперативному перекладі, а технічна реалізація відповідає вимогам до сучасного програмного забезпечення з точки зору швидкодії, ергономіки та масштабованості. Застосунок може бути використаний як база для розробки мобільної версії, веб-застосунку, або доповнення для інтеграції в освітні платформи та системи підтримки комунікації в інклюзивних середовищах.

3.2. Повний та деталізований аналіз програмного коду

У даному розділі детально проаналізовано весь процес розробки програмного забезпечення – перекладача з голосовим введенням, реалізованого за допомогою бібліотеки PyQt6 та API-сервісів Google Translate і speech_recognition. Опис охоплює всі етапи створення, від початкового проєктування інтерфейсу до реалізації асинхронної логіки та взаємодії з користувачем. Додатково вказано місця, де доцільно вставити скріншоти коду у фінальній версії документа.

1. Початкове створення вікна програми та структура класу TranslatorApp

На початковому етапі було створено клас TranslatorApp, що є основою всього GUI. Цей клас наслідує QWidget і містить усі візуальні елементи інтерфейсу: текстові поля, кнопки, випадаючі списки для мов тощо. Було обрано PyQt6 як платформу, що дозволяє створювати адаптивний, зрозумілий інтерфейс для користувача.

(Скріншот: блок коду з оголошенням класу TranslatorApp і ініціалізацією елементів інтерфейсу)

2. Розміщення графічних елементів у макеті

Було використано сіткове компонування QGridLayout, яке забезпечує чітке розташування елементів інтерфейсу. Розміщення полів введення та виведення, кнопок "Перекласти", "Очистити", "Копіювати", а також меню вибору мов дозволяє користувачеві інтуїтивно взаємодіяти із застосунком.

(Скріншот: фрагмент створення layout та додавання елементів у grid)

3. Реалізація логіки перекладу тексту – метод translate_text()

Даний метод викликається при натисканні кнопки «Перекласти». Він отримує текст з вхідного поля, викликає функцію перекладу за допомогою Google Translate API (через бібліотеку googletrans) і виводить результат у поле перекладу. Також реалізована обробка винятків, якщо текст не введено або API не відповідає.

(Скріншот: метод translate_text)

4. Реалізація розпізнавання мовлення – клас SpeechRecognitionWorker

Окремо було створено клас для роботи з аудіо – SpeechRecognitionWorker, який запускається в окремому потоці (QThread). Це необхідно для того, щоб розпізнавання мовлення не блокувало основний GUI. У класі викликається метод recognize_google() із модуля speech_recognition, а результат через сигнал передається в головний клас для відображення в полі введення.

(Скріншот: клас SpeechRecognitionWorker з методом run)

5. Зв'язок потоків та основного інтерфейсу – сигналізація

Було реалізовано передачу сигналів між SpeechRecognitionWorker і TranslatorApp за допомогою pyqtSignal. Це дозволяє асинхронно обробляти результат розпізнавання, виводити повідомлення про помилки або вставляти текст у відповідне поле після завершення обробки.

(Скріншот: визначення сигналів та їх з'єднання з методами TranslatorApp)

6. Допоміжні методи для очищення, копіювання та повідомлень

У класі TranslatorApp реалізовано окремі методи для очищення полів (clear_fields()), копіювання результату в буфер обміну (copy_text()), а також виведення інформаційних діалогів (show_info_message() та show_error_message()). Це дозволяє зробити взаємодію з користувачем комфортнішою та зменшити кількість можливих помилок у використанні.

(Скріншот: методи clear_fields, copy_text, show_info_message)

6. Створення логіки вибору мов перекладу

Інтерфейс має два випадаючих списки (комбобокси): мова джерела та мова перекладу. Вони наповнюються за допомогою словника мов при запуску програми. При зміні мови відбувається оновлення вибору без потреби перезавантаження програми.

(Скріншот: логіка заповнення comboBox мовами)

7. Створення логіки запуску голосового введення

При натисканні кнопки мікрофона створюється об'єкт `SpeechRecognitionWorker`, який виконується у фоновому потоці. Всі помилки під час захоплення аудіо, відсутності мікрофона або перевищення тайм-ауту обробляються відповідними повідомленнями.

(Скріншот: метод `start_speech_recognition` та його зв'язок із потоком)

8. Створення головного вікна та запуск програми

У блоці `if __name__ == "__main__":` створюється об'єкт додатку `PyQt`, ініціалізується головне вікно, встановлюється розмір, і виконується запуск основного циклу програми. Це типова структура для `PyQt`-додатків.

(Скріншот: головний блок запуску програми)

Таким чином, Створений програмний продукт реалізує повноцінний інтерфейс користувача з можливістю введення тексту вручну або голосом, перекладом через зовнішній API, обробкою помилок, асинхронною взаємодією та адаптивною архітектурою. Уся структура коду логічно поділена на функціональні блоки, що спрощує підтримку та розвиток програми. Такий підхід відповідає принципам сучасної розробки GUI-додатків на `Python`.

Загальний обсяг коду з усіма модулями, класами, методами та функціями становить приблизно 300–400 рядків і охоплює як основну логіку, так і всі допоміжні елементи, що формують користувацький досвід на високому рівні.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження було з'ясовано, що переклад політичного дискурсу є складним і багаторівневим процесом, який охоплює не лише мовні структури, а й глибокі соціокультурні, ідеологічні та прагматичні складові. Особливої уваги потребує відтворення політичних промов, які виконують комунікативну, маніпулятивну, впливову та ідеологічну функції. У цьому контексті переклад виступає не лише як інструмент передачі інформації, а й як чинник, що впливає на сприйняття політичного повідомлення в іншомовному середовищі.

Порівняльний аналіз машинного і синхронного перекладу політичних промов лідерів (Джо Байдена, Дональда Трампа та Бориса Джонсона) дозволив зробити кілька важливих висновків:

1. Синхронний переклад значно ефективніше передає зміст і тональність політичного виступу. Перекладач здатен зберегти риторичні прийоми, політкоректність, емоційність, адаптувати культурні реалії до мови аудиторії. Високий рівень володіння мовою, здатність до миттєвої адаптації й аналітичного мислення дозволяє синхроністу зберегти не лише смислову, але й стилістичну та прагматичну адекватність.

2. Машинний переклад, попри свою швидкість і зростаючу точність, досі не здатен якісно працювати з політичними текстами, особливо в частині передачі стилістичних фігур, ідеологічних натяків, емоційного забарвлення та культурних конотацій. Машинний переклад демонструє тенденцію до буквального перекладу, що часто призводить до втрати змісту або навіть викривлення послання. Проблемними залишаються метафори, фразеологізми, евфемізми, політичні кліше та термінологічні конструкції.

3. Обидві форми перекладу мають власну комунікативну доцільність. Машинний переклад доцільно застосовувати у випадках, коли потрібне швидке ознайомлення з загальним змістом тексту, особливо в умовах великого обсягу інформації. Синхронний переклад є незамінним у

ситуаціях, що потребують точності, офіційності, гнучкості та високого рівня культурного кодування (конференції, дипломатичні переговори, офіційні заяви).

4. Лексико-стилістичний аналіз перекладених промов показав, що лише людський перекладач здатен адекватно відтворити політичну метафорику, культурні алюзії, риторичні фігури та соціальні конотації, які є невід'ємною частиною політичної комунікації. Машинний переклад таких елементів часто потребує подальшого редагування, оскільки уникає складних синтаксичних побудов і тяжіє до нейтральної, «спрощеної» мови.

5. Практична частина дослідження показала, що створений програмний інструмент може бути використаний як допоміжний ресурс для виявлення типових помилок машинного перекладу, оцінки точності окремих фрагментів і проведення порівняльного аналізу. Він має потенціал для подальшого вдосконалення у напрямку автоматичної оцінки якості перекладу.

Таким чином, дослідження підтвердило, що синхронний переклад наразі залишається найбільш ефективним засобом для точного і змістовно багатого передавання політичного дискурсу. Машинний переклад може виконувати допоміжну функцію, однак не здатен повноцінно замінити перекладача-людину в політичній сфері. З огляду на це, підготовка кваліфікованих перекладачів залишається важливим завданням перекладознавства, а також актуальним напрямом для освітніх програм у галузі прикладної лінгвістики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Актуальні проблеми перекладознавства та методики навчання перекладу: тези доповідей XI наукової конференції з міжнародною участю (15–16 квітня 2021 р., м. Харків, Україна). Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. – 143 с.
2. Амеліна С. Конотативна еквівалентність у перекладі // Філологічні студії. – 2014. – № 11.
3. Балахтар В. В., Балахтар В. С. Адекватність та еквівалентність перекладу [Електронний ресурс] / В. В. Балахтар, В. С. Балахтар. – 2011. – Режим доступу: <http://www.confcontact.com/20110531/fkbalahhtar.htm> (дата звернення: 22.02.2025).
4. Бархударов Л. С. Мова і переклад. – М.: Міжнародні відносини, 2007. – 235 с.
5. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. – Київ: Видавничий центр «Академія», 2009. – 376 с.
6. Безпала Е. О. Масова комунікація у глобальному та національному вимірах / Е. О. Безпала. – Дніпропетровськ, 2015. – 255 с
7. Битко А. Теоретичні засади соціологічного дослідження політичного дискурсу // Український соціологічний журнал. – 2015. – № 1-2. – С. 66–70.
8. Білоус О. М. Теорія і технологія перекладу: курс лекцій: доопрацьований та доповнений: навчальний посібник для студентів перекладацьких відділень. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. – 200 с.
9. Буднік А. О. Особливості вивчення дискурсу в письмовій і усній комунікації // Науковий вісник ДДПУ ім. І. Франка. Філологічні науки. – Дрогобич, 2016. – № 5. – С. 39–42.
10. Валуєва Н. М. Конспект лекцій з дисципліни «Вступ до перекладознавства» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського)

рівня зі спеціальності 035 «Філологія» / укл. к. філол. н., доц. Н. М. Валуєва. – Кам'янське: ДДТУ, 2023. – 60 с.

11. Варга Н. І., Зикань Х. І., Берта Е. Т. Вступ до перекладознавства (для студентів 2 курсу галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 035 Філологія предметної спеціальності 035.071 Філологія. Угро-фінські мови та літератури (переклад включно), перша – угорська освітньо-професійної програми «Угорська мова та література. Англійська мова. Переклад»): навчально-методичний посібник / уклад. Н. І. Варга, Х. І. Зикань, Е. Т. Берта. – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2023. – 138 с.

12. Великий тлумачний словник (ВТС) сучасної української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://1531.slovaronline.com/201080-%D1%96%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B2%D1%8E> (дата звернення: 22.02.2025).

13. Веселовська Г., Радецька С. Машинний переклад: його переваги та недоліки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.apnjournal.in.ua/archive/35_2021/part_7/6.pdf (дата звернення: 22.02.2025).

14. Вознесенська О. Політичний текст і електоральна поведінка населення // Соціальна психологія. – 2004. – № 5 (7). – С. 79–89.

15. Голубенко Н. І. Параметри адекватного та еквівалентного перекладу засобів вираження модальності як функційно-семантичної категорії в текстах художнього дискурсу / Н. І. Голубенко // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. – 2020. – Вип. 46(3). – С. 138–141.

16. Грищук А. Т. Структура, семантика і прагматика текстів інтерв'ю (на матеріалі сучасної англomовної преси): дис. філ. наук / Грищук Альона Тарасівна. – Київ, 2020. – 133 с.

17. Гріднєва С. А., Гончаренко Н. В. Машинний перекладач чи людина-перекладач? // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. – 2018. – № 37. – Том 4. – Режим доступу: http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v37/part_4/43.pdf (дата звернення: 22.02.2025).

18. Громовенко В. В. Генезис політичної лінгвістики як самостійної науки // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – Одеса, 2014. – № 11. – С. 112–115.

19. Данилов Г. Машинний переклад, системи машинного перекладу та їх специфіка // Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського. – 2021. – № 33. – Режим доступу: <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/15655> (дата звернення: 22.02.2025).

20. Джо Байден – промова у Верховній Раді України // 5 канал, 08.12.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=YEKxPmpFxFw&ab_channel=5%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BB (дата звернення: 22.02.2025)

21. Доній Т. Переклад текстів політичного дискурсу: стратегії, виклики, перспективи / Т. Доній // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2021. – Вип. 46(1). – С. 143–149.

22. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності (стилістика та культура мови). – Київ, 1999. – 431 с.

23. Загнітко А., Данилюк І., Краснобаєва-Чорна Ж. Парадигмально-категорійні основи прикладної лінгвістики: монографія. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. – 472 с.

24. Інавгураційна промова Дональда Трампа. З перекладом українською // Голос Америки Українською, 20.01.2025 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=7kj_ALw04uo&ab_channel=%D0%93%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%90%D0%BC%D0%B5%D1%80%D0%B

8%D0%BA%D0%B8%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%8E (дата звернення: 22.02.2025)

25. Каламбет Я. І. Лексичні трансформації в науково-технічному перекладі / Я. І. Каламбет // Молодий вчений. – 2018. – № 4 (56). – С. 568–573.

26. Карабан В. І., Борисова О. В., Колодій Б. М., Кузьміна К. А. Попередження інтерференції мови оригіналу в перекладі (вибрані граматичні та лексичні проблеми перекладу з української мови на англійську): навчальний посібник. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2008. – 208 с.

27. Карабан В. І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової і технічної літератури на українську мову. Частина 1: Граматичні труднощі / В. І. Карабан. – Флоренція; Гранада; Київ: Tempus, 2003. – 317 с.

28. Кияк Т. Р. Науково-технічний переклад (теоретичні та практичні аспекти) / Т. Р. Кияк // Іноземна філологія. – 1992. – Вип. 104.

29. Клименко І. М., Зоренко І. С. Лексичні трансформації при передачі англійської політичної термінології українською мовою // Філологічні студії: науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету. – 2012. – Т. 8. – С. 84–90. – Режим доступу: <https://doi.org/10.31812/filstd.v8i0.620> (дата звернення: 22.02.2025).

30. Ковалевська Т. Ю. Психолінгвістичні особливості політичного дискурсу // Вісник ХНУ ім. В. Н. Каразіна. Філологічні аспекти дослідження дискурсу. – 2014. – Вип. 33. – С. 237–242.

31. Козаченко І. В. Особливості перекладу неологізмів англійської мови / І. Козаченко // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. – 2014. – № 25. – Том 2. – С. 166–168.

32. Кононенко В. Г. Лексичні трансформації в перекладі суспільно-політичних текстів арабської мови // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Філологічні науки. Мовознавство. – Луцьк, 2013. – № 17. – С. 144–148.

33. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу. – Вінниця: Нова книга, 2001. – 448 с.
34. Кривий А. Дискурсний аналіз і сучасне мовознавство. – Львів: Видво ЛНУ ім. І. Франка, 2010. – С. 158–162.
35. Крилова-Грек Ю. М. Психолінгвістичні аспекти політичного дискурсу // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. – Київ, 2015. – Вип. 2. – С. 22–24.
36. Кунін А. В. Фразеологія сучасної англійської мови: досвід систематичного опису. – М.: Міжнародні відносини, 1972. – 288 с.
37. Кучерява Ю. В. Лінгвістичні особливості політичних промов / Ю. В. Кучерява. – Дніпро, 2019. – 67 с.
38. Лісіна З. Мовленнєвий жанр політичного інтерв'ю як реалізація категорії діалогічності // Філологічні студії. – 2018. – Вип. 9. – С. 60–63.
39. Нагорна Л. Політична мова і мовна політика. Діапазон можливостей політичної лінгвістики. – Київ: Світогляд, 2005. – 315 с.
40. Петренко В. В. Політична мова чи політичний дискурс? // Вісник Київського нац. університету ім. Т. Шевченка. Серія: Філософія. Політологія. – 2006. – № 81/83. – С. 124–126.
41. Петренко В. Політична мова як предмет наукового дослідження // Політичний менеджмент. – Київ, 2007. – № 5. – С. 60–68.
42. Писанко М. Л. Навчання синхронного перекладу студентів перекладацьких спеціальностей закладів вищої освіти // Вісник КНЛУ. Серія «Педагогіка та психологія». – 2019. – Вип. 31. – С. 95–102.
43. Рогач О. О. Основи послідовного та синхронного перекладу: програма вибіркової навчальної дисципліни / О. О. Рогач; Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки; кафедра романських мов та інтерлінгвістики. – Луцьк: СХУ імені Лесі Українки, 2018. – 9 с.

44. Сітко А. В. Адекватність і еквівалентність у перекладі мовних особливостей // *Sciences of Europe*. – Прага (Чехія), 2016. – Вип. 10 (10). – С. 112–121.
45. Скочияс Л. Політична лінгвістика як методологія аналізу електоральної комунікації / Л. Скочияс // *Збірник тез VII Міжнародної науково-практичної конференції*. – 2022. – С. 181–183.
46. Скрильник С. В. Синхронний переклад. Інститути та організації Європейського Союзу: навч. посібник. – Київ: Логос, 2015. – 186 с.
47. Смирнова М. С., Хоровець В. Є. Основи усного перекладу: навчальний посібник для студентів спеціальності 035 Філологія. Переклад (англійська), ОС «Магістр». – Маріуполь: вид-во МДУ, 2020. – 121 с.
48. Соловей Г. С. Політична лексика як об'єкт перекладу (на матеріалі текстів політичних заяв, звернень, промов, статей та анекдотів): автореф. дис. канд. філол. наук: спец. 10.02.16 / Херсон. держ. ун-т. – Херсон, 2011. – 20 с.
49. Статівка, А. О. Практичний аспект навчання синхронного перекладу / А. О. Статівка // *Закарпатські філологічні студії* / редкол.: І. М. Зимомря (голов. ред.), М. М. Палінчак, Ю. М. Бідзіля та ін. – Ужгород : Видавничий дім "Гельветика", – 2024. – Т. 2, вип. 34. – С. 114–117.
50. Статівка, А. О. Практичний аспект навчання синхронного перекладу / А. О. Статівка // *Закарпатські філологічні студії* / редкол.: І. М. Зимомря (голов. ред.), М. М. Палінчак, Ю. М. Бідзіля та ін. – Ужгород : Видавничий дім "Гельветика", – 2024. – Т. 2, вип. 34. – С. 114–117. – Бібліогр.: с. 117 (4 назви); рез. укр., англ. URL http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/34/part_2/21.pdf
51. Телеканал Рада. (2022, 3 травня). Прем'єр-міністр Великої Британії Борис Джонсон виступив у Верховній Раді України з відеозверненням [Відео]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=WIZXeROWPL8&ab_channel=%D0%A2%D

0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D0%A0%D0%B0%D0%B4%D0%B0 (дата звернення: 22.02.2025)

52. Федорів Я. Лінгвістичні моделі дискурсу публічних виступів: нариси із сучасних культурно-мовленнєвих практик. – Київ: ВПЦ НаУКМА, 2010. – 188 с.

53. Цверкун Ю. Використання машинного перекладу: особливості й застороги [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://profpereklad.ua/vikoristannja-mashinnogo-perekladu-osoblivosti-j-zastorogi> (дата звернення: 22.02.2025).

54. Якимчук В. Комунікативні стратегії і тактики в політичних промовах В. Зеленського // Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія. – Чернівці, 2022. – Вип. 835. – С. 127–134.

55. Address by the Prime Minister of Great Britain Boris Johnson to the Verkhovna Rada of Ukraine [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – 08.12.2015. – Режим доступу: https://www.rada.gov.ua/en/news/News/top_news/222489.html (дата звернення: 22.02.2025).

56. Chen B., Cherry C. A Systematic Comparison of Smoothing Techniques for SentenceLevel BLEU. Proceedings of the Ninth Workshop on Statistical Machine Translation, Baltimore, Maryland, USA. Stroudsburg, PA, USA, 2014. URL: <https://doi.org/10.3115/v1/w14-3346> (дата звернення: 22.02.2025)

57. DeepL Translator [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.deepl.com/ru/translator> (дата звернення: 18.06.2025).

58. Denkowski M., Lavie A. Meteor Universal: Language Specific Translation Evaluation for Any Target Language. Proceedings of the Ninth Workshop on Statistical Machine Translation, Baltimore, Maryland, USA. Stroudsburg, PA, USA, 2014. URL: <https://doi.org/10.3115/v1/w14-3348> (дата звернення: 22.02.2025).

59. Fidarova K. K. Modern Means Of Machine Translation. International Scientific Congress «Knowledge, Man and Civilization». 2022. URL: <https://doi.org/10.15405/epsbs.2022.12.108> (дата звернення: 22.02.2025)
60. Hearne M. Statistical Machine Translation: A Guide for Linguists and Translators. *Language and Linguistics Compass*. 2011. № 5. P. 205–226.
61. Is machine translation a dim technology for its users? An eye tracking study / R. Kasperè et al. *Frontiers in Psychology*. 2023. Vol. 14. URL: <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1076379> (дата звернення: 22.02.2025).
62. Joe Biden in Ukraine: The political rationale of the U.S. Vice President's visit [Електронний ресурс] / Український інститут майбутнього. – 2015. – Режим доступу: <https://dif.org.ua/en/article/joe-biden-in-ukraine-the-political-rationale-of-the-us-vice-presidents-visit> (дата звернення: 22.02.2025)
63. Nida E. *Toward a science of translating*. – Leiden, 1964. – 334 p
64. Schäffner C., Bassnett S. (eds.) *Political Discourse, Media and Translation*. – Newcastle upon Tyne (UK): Cambridge Scholars Publishing, 2010. – 260 с. – ISBN 978-1-4438-1677-9.
65. Shiffrin, D. *Talking voices: repetition, dialogue, and imagery in conversational discourse*. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 1994. 387 p.
66. The Inaugural Address / The White House. – Washington, D.C., 20.01.2025. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.whitehouse.gov/remarks/2025/01/the-inaugural-address/> (дата звернення: 22.02.2025)

ДОДАТОК

Посилання на прикладний продукт

Додаток А

<https://drive.google.com/drive/u/1/folders/1adBaHzpOBLrU0tgrRSg6Jlwq1qi0WN5X>